

Λάππα-Παπαδάκη Ελευθερία

Οικονομολόγος-Κοινωνιολόγος, Διευθύντρια του Α' Γυμνασίου Λαυρίου

Οικονομική και παραγωγική εξέλιξη της ΑΚΕΛ
(Ανωνύμου Κεραμευτικής Εταιρείας Λαυρίου).
Εσωτερικός και εξωτερικός ανταγωνισμός της εταιρείας –
Γενικότερο Οικονομικό Περιβάλλον 1941-1951

1. Ίδρυση - ιστορικό της επιχείρησης και σκοπός. Πορεία της επιχείρησης μέσα από τους δυο ιδρυτές Παπαγιαννόπουλο και Πουλιέζο.

Η ΑΚΕΛ ιδρύεται το 1941 με σκοπό την κατασκευή ειδών από πορσελάνη εκτός φαγεντιανών. Ιδρύεται το Φεβρουάριο του 1941 με αριθμό αδείας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας 9699/10-2-41 που δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθμ. 25/14-2-41 φύλλο δελτίου Ανωνύμων Εταιρειών της εφημερίδας της κυβερνήσεως. Η πρόταση προς την εθνική τράπεζα για την ίδρυση της βιομηχανίας ΑΚΕΛ έγινε από τον Βρασίδα Παπαγιαννόπουλο και τον συνεργάτη του Ελληνορώσο τεχνικό ειδικευμένο στα κεραμικά Σπ. Πουλιέζο. Ο συγκεκριμένος τεχνικός είχε κατασκευάσει επιτυχώς κάποια μικρά αντικείμενα από πορσελάνη, οπότε έπεισαν την Εθνική τράπεζα ότι από τεχνικής απόψεως το ζήτημα της κατασκευής πορσελάνης με ελληνικές πρώτες ύλες είχε καταρχήν μια επιτυχή λύση.

Έτσι αποφασίσθηκε η ίδρυση της ΑΚΕΛ όπου κυριότερος μέτοχος θα ήταν η Εθνική τράπεζα κατά 51%, οι δε Παπαγιαννόπουλος και Πουλιέζος θα συμμετείχαν ο μιν πρώτος με 24% ο δε δεύτερος με 25%¹.

Πληροφορίες υπάρχουν αρκετές για την ίδρυση αυτής της εταιρείας και σε διαφορετικά έγγραφα. Συγκεκριμένα, ενώ σε άκρως εμπιστευτική έκθεση, όπως αναφέραμε παραπάνω, της 22-7-1948 σχολιάζονται τα ποσοστά και η ίδρυση της επιχείρησης έτσι όπως αναφέρθηκαν, σε άλλο έγγραφο σημείωμα της ΑΚΕΛ προς την Υπηρεσία μελετών και χρηματοδοτήσεων Επιχειρήσεων της Ε.Τ.Ε /16-

1. Έγγραφο της ΑΚΕΛ άκρως εμπιστευτικό προς την Εθνική τράπεζα της Ελλάδος, Διεύθυνση βιομηχανικών και ειδικών χρηματοδοτήσεων, 22-7-1948 Κωδικός αριθμός αρχείου ΕΤΕ Α1 Αριθμ. σειράς Α1 Σ 159 – Αριθμ. Υποσειράς Α1Σ59Υ6 Εκθέσεις προς την Εθνική τράπεζα.

4-1946 αναφέρεται ότι η διάρκεια της επιχείρησης ήταν για πενήντα χρόνια. Σκοπός της ήταν η βιομηχανική παραγωγή και η εμπορική εκμετάλλευση των ειδών της αγγαιοπλαστικής εκτός των φαγεντιανών².

Η διαφοροποίηση όμως του προγράμματος προς την παραγωγή φαγεντιανών θα εξηγηθεί παρακάτω. Γιατί δηλαδή άλλαξε η παραγωγική κατεύθυνση; Ποιοι ήταν οι λόγοι αυτής της αλλαγής; Η διαφοροποίηση της παραγωγικής κατεύθυνσης και οι λόγοι της αλλαγής εμφανίζονται και στο ιδρυτικό κεφάλαιο της επιχείρησης αλλά και στην εξέλιξη της ΑΚΕΛ. Δηλαδή διαβάζουμε στο μεν ένα έγγραφο που χαρακτηρίζεται ως άκρως εμπιστευτικό, όπως αναφέρεται παραπάνω με αριθμό 1, της 22-7-1948 ιδρυτές της επιχείρησης αναφέρονται οι Βρασίδης Παπαγιαννόπουλος και Σπ. Πουλιέζος, αλλά και η Εθνική τράπεζα με διαφορετικά ποσοστά, στο δε άλλο έγγραφο με αριθμό 2, 16-4-1946 προς την υπηρεσία μελετών και χρηματοδοτήσεων της τράπεζας, αναφέρεται ότι το εταιρικό κεφάλαιο ήταν 3.000.000 δρχ. και διαιρείται σε 6000 μετοχές των 500 δρχ. καθεμία και ότι έχει καταβληθεί ολόκληρο.

Στο παραπάνω έγγραφο, με αριθμό υποσημείωσης 2, υπάρχει μια διαφοροποίηση των ιδρυτών σε σχέση με τα αρχικά έγγραφα. Δηλαδή στις 16-4-1946 ιδρυτές είναι

1) Εθνική τράπεζα κατά 97,90 % περίπου του κεφαλαίου, δηλαδή 5.875 μετοχές -2.937.500 δρχ.

2) Βρασίδης Παπαγιαννόπουλος κατά 1,65%, δηλαδή μετοχές 100 - δρχ. 50.000.

3) Στέφανος Στεφανίδης κατά το 0,40% περίπου, δηλαδή 25 μετοχές - δρχ. 12.500.

Συγκεκριμένα στις 16-4-1946 αναφέρεται ότι η τράπεζα έχει στα χέρια της το 97,50 % των μετοχών και το υπόλοιπο 2,50% βρίσκεται στα χέρια της Α.Ε. “Υφαντήρια Νέας Ιωνίας”. Ενώ αρχικός σκοπός της επιχείρησης ήταν η βιομηχανία της πορσελάνης με πρώτες ύλες ελληνικές, αργότερα, δηλαδή τον Απρίλιο του 1943, ο παραγωγικός της στόχος μετατρέπεται σε παραγωγική φαγεντιανών³. Πιο συγκεκριμένα, η επιχείρηση άλλαξε κατεύθυνση παραγωγής με την υπ’ αριθμ. 45449/18-

2. Έγγραφο της ΑΚΕΛ προς την υπηρεσία μελετών και χρηματοδοτήσεων επιχειρήσεων της Εθνικής τράπεζας της Ελλάδος, Εν Αθήναις 16-4-1946, Αρχείο Ε.Τ.Ε.

3. Η παραγωγή φαγεντιανών προέρχεται από τη φαγιάν, ένα είδος μάζας που περιέχει καολίνη και πυριτικό. Ψήνονται τα είδη που κατασκευάζονται στους 1.020 βαθμούς Κελσίου σαν πρώτο ψήσιμο, όπως εξηγήθηκε από τεχνικό του είδους που διατηρεί βιοτεχνία κατασκευής παρόμοιων ειδών στην περιοχή του Λυγουριού Αργολίδας [Χαρ. Λεβεντέλλης], ενώ το δεύτερο ψήσιμο της ίδιας μάζας γίνεται στους 930-990 βαθμούς Κελσίου. Υπάρχει σημαντική διαφορά επεξεργασίας με την πορσελάνη. Φαίνεται ότι η πορσελάνη απαιτούσε άλλες προδιαγραφές και άλλη τεχνική ίσως με πιο υψηλό κόστος.

2-1943 άδεια του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, χωρίς να αποκλείει τη μελλοντική επιδίωξη του πρωταρχικού σκοπού της βιομηχανίας πορσελάνης.

Γιατί όμως είχαμε αυτή τη διαφοροποίηση του παραγωγικού στόχου της επιχείρησης αλλά και του κεφαλαίου της;

Η παραγωγή των φαγεντιανών άρχισε τον Απρίλιο του 1943. Όμως οι δυσχέρειες λειτουργίας της Α.Κ.Ε.Λ. σύμφωνα με το έγγραφο της 16-4-1946 –Αρχείο Ε.Τ.Ε. προς την υπηρεσία μελετών και χρηματοδοτήσεων της Ε.Τ.Ε.– επικαλείται ως εμφανή δικαιολογία την πολεμική περιπέτεια της χώρας μας που δεν επέτρεψε την ανάλογη βιομηχανική εγκατάσταση και προμήθεια των απαραίτητων μηχανημάτων, υλών και υλικών. Το αποτέλεσμα αυτής της έλλειψης σύμφωνα με το ίδιο έγγραφο ήταν η διακοπή λειτουργίας του εργοστασίου το Σεπτέμβριο του 1944 λόγω έλλειψης ηλεκτρικού ρεύματος. Η επανάληψη της λειτουργίας του έγινε στα μέσα του Φεβρουαρίου του 1945⁴.

Έτσι αποφασίσθηκε λόγω των παραπάνω παραγόντων η εταιρεία να αλλάξει κατεύθυνση και να στραφεί προς την παραγωγή φαγεντιανών [αριθμ. 45449/18-2-1943 Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας]. Το άλλο έγγραφο που είναι άκρως εμπιστευτικό [2817/22-7-1948 της ΑΚΕΛ προς την Ε.Τ.Ε. - Αρχείο Ε.Τ.Ε.] αναφέρει ότι ο αρχικός σκοπός της εταιρείας απέτυχε, διότι ήταν εμφανής η ανικανότητα του τεχνικού Πουλιέζου να συγκροτήσει εργοστάσιο και να εφαρμόσει όπως αναφέρει στην πράξη εκείνα για τα οποία ισχυριζόταν ότι ήταν κάτοχος. Αποτέλεσμα αυτής της τακτικής του ήταν να απολυθεί στις 12-6-1942. Ο παραπάνω τεχνικός εμφανίζεται στις 1-10-1942 να υποβάλλει αγωγή κατά της ΑΚΕΛ ενώπιον του πρωτοδικείου Αθηνών. Η ΑΚΕΛ υποβάλλει αγωγή κατά του παραπάνω τεχνικού στις 7-10-1942.

Έτσι αξιώνει διαμέσου του Νικ. Συρμαλένιου που είναι εκδοχέας των δικαιωμάτων του τεχνικού διευθυντού Σπ. Πουλιέζου ποσόν 11.975.000 δρχ. για ολοσχερή εξόφληση των αξιώσεων του Σπ. Πουλιέζου. Συγκεκριμένα απαιτεί 1) 1.500 μετοχές της εταιρείας 2) αποζημιώσεις για καθυστερημένους μισθούς και λοιπές αποδοχές αφού παράνομα απολύθηκε κατά την άποψή του στις 12-6-1942 από τη θέση του τεχνικού Διευθυντού – απαιτεί αποδοχές από 1-6-1942 έως 30-9-1942 και 3) ότι η απόλυσή του είναι άκυρη κατά παράβαση του Ν. Δ/τος υπ' αριθμ. 424/25-8-1941, ώστε στο μέλλον να μην έχει καμία αξίωση κατά της ΑΚΕΛ⁵.

Ζητά επίσης να αναγνωρισθεί από την ΑΚΕΛ το ιδιωτικό συμφωνητικό που έγινε στις 19-8-1940 μεταξύ του Σπ. Πουλιέζου και του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου στο οποίο εμφανίζονται ιδρυτές της ΑΚΕΛ οι δύο συμβαλλόμενοι όπως και η Ε.Τ.Ε.⁶

4. Έγγραφο σημείωμα της ΑΚΕΛ προς την υπηρεσία Μελετών και Χρηματοδοτήσεων Επιχειρήσεων της Ε.Τ.Ε. – Αρχείο Ε.Τ.Ε., φάκελος Α1 Σ59Υ6.

5,6. Αρχείο Ε.Τ.Ε., κωδικός αριθμός αρχείου Α1, κωδικός αριθμός σειράς Α1Σ59 – διαχείριση περιουσίας Λαυρίου, κωδικός αριθμός υποσειράς Α1Σ59Υ4 – δικαστικά.

Οι αξιώσεις του Σπ. Πουλιέζου κατέληξαν σε συμβιβασμό και κατάργηση της δίκης ενώπιον συμβολαιογράφου που φέρει ημερομηνία 7-7-1943. Συγκεκριμένα οι αγωγές του Σπ. Πουλιέζου είχαν συνδικασθεί στις 14-1-1943 και εξεδόθη η υπ' αριθμ. 2464/1943 προδικαστική απόφαση του πρωτοδικείου Αθηνών που διατάσσει έγγραφες αποδείξεις κατά των διαδίκων. Ο Σπ. Πουλιέζος εκχωρεί όλες του τις απαιτήσεις στον Ευάγγελο Συρμαλένιο που τον υποκαθιστά σε όλα τα δικαιώματά του.

Καταλήγουν τελικά σε συμβιβασμό με τον κ. Πουλιέζο οπότε του καταβάλλουν 11.975.000 δραχ. και για τις 1.500 μετοχές που επικαλείται και για καθυστερούμενες αποδοχές και για ολοσχερή εξόφληση των απαιτήσεών του λόγω του ιδιωτικού συμφωνητικού που έχει υπογραφεί στις 19-8-1940 μεταξύ του ιδίου και του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου. Στον παραπάνω συμβιβασμό εμφανίζονται από την πλευρά της εταιρείας οι Νικ. Ζουμπουλίδης που ενεργεί ως πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της ΑΚΕΛ και Παναγιώτης Μπόμπολης ως εντεταλμένος σύμβουλος της ΑΚΕΛ και οι δύο στελέχη της Ε.Τ.Ε. Με το παραπάνω ποσόν ο Σπ. Πουλιέζος παραιτείται από κάθε περαιτέρω αξίωση και εμφανίζεται όπως περιγράφει το έγγραφο του αρχείου της Ε.Τ.Ε -3-7-1943 πλήρως ικανοποιημένος⁷.

Επαληθεύεται κατόπιν τούτων η ΑΚΕΛ που σε απόρρητη έκθεσή της (22-7-1948 αριθμ. 2817) χαρακτηρίζει τον Σπ. Πουλιέζο ως ακατάλληλο, όπως θα δούμε όμως αργότερα και τον Βρασ. Παπαγιαννόπουλο ως άτομο με περίεργες επιδιώξεις. Έτσι όλες οι μετοχές μεταβιβάζονται στην Εθνική τράπεζα εκτός από 150 που ανήκουν στα υφαντήρια της Ν. Ίωνίας. Με τα υφαντήρια της Ν. Ίωνίας φαίνεται ότι οι ιδρυτές της ΑΚΕΛ διατηρούν και μετέπειτα σχέσεις, αφού ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος μεταβιβάζει το 1945 στους εκπροσώπους των υφαντηρίων Ν. Ίωνίας, Γεώργιο Γεννηματά και Σπήλιο Καπάντα, 1.440 μετοχές, τις οποίες κατέχει από την ΑΚΕΛ αντί ποσού 4.000.000 δραχ. Άρα επίσης επαληθεύεται η άκρως εμπιστευτική έκθεση της ΑΚΕΛ [αριθμ. 2817/22-7-1948] που χαρακτηρίζει τον Βρασ. Παπαγιαννόπουλο ως άτομο με περίεργες επιδιώξεις.

Ποια ζητήματα είχε να υπερασπισθεί όμως η ΑΚΕΛ σε σχέση με την υπόθεση του Σπ. Πουλιέζου; Ποια ήταν η προσωπικότητα του Σπ. Πουλιέζου ώστε να παρουσιάζει αυτού του είδους τις διαφορές με την ΑΚΕΛ;

Το πρώτο ζήτημα που καλείται να υπερασπισθεί η ΑΚΕΛ σε σχέση με τον τεχνικό της διευθυντή είναι ότι ο παραπάνω τεχνικός διευθυντής κακώς απολύθηκε. Δεύτερο ζήτημα αναφέρεται στη σχέση του με την εταιρεία, δηλαδή εάν η σύμβασή του είναι ορισμένου χρόνου ή είναι μόνιμη και συνεχής μίσθωση υπηρεσιών. Τρίτο ζήτημα είναι ότι η εταιρεία δεν δεσμεύεται σε σχέση με το αρχικό ιδιωτικό

7. Συμβιβασμός και κατάργηση δίκης - Αρχείο Ε.Τ.Ε. - αριθμ. Φακέλου 1 - αριθμ. Σειράς Α1Σ59 - Αγωγή κατά ΑΚΕΛ.

συμφωνητικό της 19-8-1940 που έγινε μεταξύ των αρχικών ιδρυτών της επιχείρησης Βρασ. Παπαγιαννόπουλου και Σπ. Πουλιέζου, αφού το παραπάνω συμφωνητικό έχει μετεξελιχθεί. Η μετεξέλιξη του συμφωνητικού εμφανίζεται σε απόσπασμα πρακτικού συνεδρίασης της 15-3-41 όπου εμφανίζονται από την πλευρά της εταιρείας οι Νικ. Ζουμπουλίδης, Παν. Μπόμπολης, Βρασ. Παπαγιαννόπουλος, Αναστ. Κουμετάκης, Αντώνιος Μαλαγαρδής και Σπ. Πουλιέζος, εκπροσωπώντας τον εαυτόν του, κατόπιν της επιστολής που έστειλε ο παραπάνω τεχνικός Σπ. Πουλιέζος, παρουσία του δικηγόρου της εταιρείας Ανδρουτσόπουλου, οπότε αναφέρεται και η ύπαρξη καταστατικού της ΑΚΕΛ που δημοσιεύεται στο Δελτίο Ανωνύμων εταιρειών αριθμ. 25/14-2-1941. Άρα θεωρείται ως μη υπάρχον το ιδιωτικό συμφωνητικό ανάμεσα στους δύο ιδρυτές της ΑΚΕΛ.

Αναφέρεται επίσης το άρθρο 37 του Εμπορικού νόμου σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Ν. 2190 όπου δεν μπορεί να υπάρξει ανώνυμη εταιρεία εάν δεν εγκριθεί καταστατικό από το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και δεν δημοσιευθεί στο Δελτίο Ανωνύμων εταιρειών, πράγμα που δεν ακολουθήθηκε με την προηγούμενη διαδικασία. Άρα το προηγούμενο ιδιωτικό συμφωνητικό θεωρείται ως μη υπάρχον αφού δεν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες.

Όσον αφορά τη νόμιμη ή μη απόλυση του συγκεκριμένου τεχνικού από την ΑΚΕΛ, αυτή εμφανίζεται ως σύννομη αφού με το Ν.Δ. 424/21 η καταγγελία της συμβάσεως εργασίας μπορεί να γίνει έπειτα από αποδεδειγμένη ακαταλληλότητα ή ανεπάρκεια για την εκτέλεση της εργασίας ή για ανάρμοστη συμπεριφορά. Αυτό μπορεί να γίνει έπειτα από απόφαση του Υπουργού εργασίας και με σύμφωνη γνώμη συλλογικού οργάνου. Τα αποδεικτέα περιστατικά, όπως αναφέρονται στην άκρως εμπιστευτική έκθεση της ΑΚΕΛ /22-7-1948 προς την Εθνική Τράπεζα, Διεύθυνση Βιομηχανικών και ειδικών χρηματοδοτήσεων, δικαιολογεί την παραπάνω απόλυση. Συγκεκριμένα στο παραπάνω έγγραφο διαβάζουμε. “Η άγνοια και η ακαταλληλότητα του ειδικού τεχνικού Σπ. Πουλιέζου επί βασικών αρχών διά την ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικού εργοστασίου, των οποίων επιμόνως ισχυριζέτο ότι ήτο κάτοχος, υπήρξεν ευθύς αμέσως εντόνως φανερά. Εκτός τούτου ενεφάνιζεν ούτος πλείστα άλλα ελαττώματα τα οποία μετά της ανωτέρω απειρίας του προδιέγραφον κατά τρόπον απολύτως βέβαιον την αποτυχία. Ένεκα των λόγων τούτων απεμακρύνθη μοιραίως εκ της εταιρείας η οποία σε μίαν δύσκολον εποχήν, έπρεπε να συρράψη όλα όσα είχαν εκτελεσθή μέχρι στιγμής κατά έναν άθλιον τρόπον, δια την σύνθεσιν του εργοστασίου, να βελτιώση αυτά και συμπληρώση τα υπόλοιπα ίνα καταστή δυνατή η έναρξις της λειτουργίας του Εργοστασίου υπό νέον τεχνικόν πλέον διευθυντήν”⁸.

8. Αρχείο Ε.Τ.Ε – Εκθέσεις Μ. Συκώκη-Αρχείο Α1 –Κωδικός σειρά Α1Σ59 – Διαχείρισις περιουσίας Λαυρίου – Έκθεση ΑΚΕΛ-22/7/1948 – αριθμ.2817 – άκρως εμπιστευτικό – σελ. 2, 3.

Η έλλειψη σύμβασης εργασίας, όπως φαίνεται σε συνεδρίαση και σε ακριβές απόσπασμα πρακτικού συνεδριάσεως (15-3-41 – ακριβές απόσπασμα από πληρεξούσιο δικηγόρο Ανδρουτσόπουλο 11-1-1943) δεν έγινε παρά το ότι ανατέθηκε στον Βρασ. Παπαγιαννόπουλο, γενικό διευθυντή και Αντώνιο Μαλαγαρδή, σύμβουλο να συνάψουν τη σύμβαση και να την παρουσιάσουν για έγκριση στο συμβούλιο της επιχείρησης.

Ίσως είχαν πέσει στην αντίληψή τους κάποια περιστατικά, όπως αυτά που περιγράφονται στο απόσπασμα πρακτικού συνεδρίασης της 15-3-1941 σελ. 3 δηλαδή η απουσία του από το εργοστάσιο αδικαιολογήτως στην Αθήνα, διότι έλεγε ότι ήθελε να περιποιηθεί την κατοικία του και τις κότες του. Το εργοστάσιο όμως εμπιστευόταν σε δύο εικοσαετείς αδελφές Κικίδου που όπως έλεγε είχε απόλυτη εμπιστοσύνη [ό.π. σελ. 3]. Μάλιστα αναφέρεται ότι η πολιτεία του παραπάνω τεχνικού διευθυντού ήταν τέτοια ώστε να χαρακτηρίζεται καταστρεπτική για την επιχείρηση αφού παρά τις υποδείξεις εκείνος συνέχιζε να επιβάλλει στους εργαζόμενους ιδιότυπες ποινές (απόσπασμα πρακτικού συνεδριάσεως ό.π. σελ. 3). Συγκεκριμένα αναφέρεται στην ίδια σελίδα 3 (ό.π.) ότι στερούσε τους εργαζόμενους από το συσσίτιο που τους παραχωρούσε η επιχείρηση αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις που μπορούσε να έχει αυτή η πράξη, ενώ παράλληλα επιβάρυνε την επιχείρηση με προμήθεια υλικών που αντιστοιχούσαν σε ποσότητες που κάλυπταν τις απαιτήσεις 20 ετών (αγορά τον Οκτώβριο του 1940 65 κιλών γλυκερίνης που ήταν αναγκαία για μια 20ετία).

Παρεμπόδιζε την προμήθεια πολυτίμων υλών μεταλλευτικών στο Λαύριο, προβάλλοντας δικαιολογίες φαντασιώδεις, (ό.π. σελ. 4). Παράλληλα όμως αποσπούσε προμήθειες από διάφορους προμηθευτές για την προτίμηση που μπορούσε να έχει σε κάποια υλικά, αφού επιβαρυνόταν η τιμή των υλικών για την εταιρεία. Μάλιστα η εταιρεία επιβαρυνόταν με τη ματαίωση των αγορών από διάφορα υλικά. (Ιούλιος 1941) – εξήτησε από τον Ευάγγελον Συρμαλένιον, αργότερα εκδοχέα των δικαιωμάτων του, να του καταβάλει ιδιαίτερη προμήθεια 50.000 δραχ. για προμήθεια λευκού χόματος Μήλου και την ακύρωση, αφού δεν έλαβε τα χρήματα, και πραγματοποιήσει άλλη αγορά από το Χρ. Κλωναρίδη, αφού εξημίωσε την εταιρεία με 50 εκατ. και το υλικό που αγοράστηκε ήταν ακατάλληλο. Επιπλέον, αγορά Ιούνιος 1941 – προμήθεια 10.000 τούβλων για την κατασκευή κλιβάνου. Απέρριψε την πρόταση λέγοντας ότι τα συγκεκριμένα κομμάτια ήταν ακατάλληλα. Πιστοποιούσε εγγράφως το α' εξάμηνο του 1941 ότι τα μηχανήματα ήταν σε άριστη κατάσταση, αλλά αποδείχθηκαν ελαττωματικά και ακατάλληλα από την κατασκευή τους.

Η εταιρεία μετά την απόλυσή του (ό.π. σελ. 4), προσέλαβε το μηχανολόγο Αλβέρτο Νικηφόρο και αμέσως εισηγήθηκε την επισκευή των μηχανημάτων και την αλλαγή της εγκατάστασης που στοίχισαν στην ΑΚΕΛ 5 εκατ. χρήματα, αρκετά για την εποχή. Όλα τα παραπάνω συν την ανάρμωση συμπεριφορά του (προς

το δήμαρχο της Λαυρεωτικής τον οποίο καθύβρισε, επίσης (Μάρτιος 1942) καθύβρισε τον εντεταλμένο σύμβουλο Π. Μπόμπολη και τον οικονομικό διευθυντή Θ. Αράτογλου σελ. 5), ανάγκασαν την εταιρεία να τον απολύσει (12-6-1942) και να τον αντικαταστήσει με τον χημικό κεραμικής Γ. Αλεξίου με την απόφαση 17-9-1942 σελ. 5. Η καταστροφική τακτική του Σπ. Πουλιέζου φαίνεται ότι δεν είχε τέλος, αφού ζητούσε από το συνεργάτη του Βρασ. Παπαγιαννόπουλο 25% των μετοχών από την αρχική συμφωνία για την ίδρυση της εταιρείας, αφού έπρεπε να κατατεθούν ως αντάλλαγμα πρώτον της συνεργασίας τους και δεύτερον της γνώσης των βιομηχανικών μυστικών που κατείχε ο Σπ. Πουλιέζος.

Το παραπάνω είδος των μετοχών θεωρήθηκε ανίσχυρο κατά το νόμο και δεν αποδόθηκαν οι μετοχές στον Σπ. Πουλιέζο⁹. Άρα η μετατροπή του μετοχικού κεφαλαίου ήταν αναγκαία αφού σε δικόγραφο του 1942 –ενώπιον του δικαστηρίου πρωτοδικών και σε αγωγή της ΑΚΕΛ κατά Σπ. Πουλιέζου /12-6-1942 –, εμφανίζεται το κεφάλαιο της ΑΚΕΛ να αποτελείται από 100 μετοχές του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου, η Ε.Τ.Ε. 5.875 μετοχές και ο Στέφ. Στεφανίδης 25 μετοχές. Άρα κάτω ίσως από τις παραπάνω επαχθείς συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης ήταν επιβεβλημένη η περαιτέρω παρέμβαση της τράπεζας και η διαφοροποίηση και εξασφάλιση της εταιρείας για να λειτουργήσει¹⁰.

Παρατηρώντας όμως τις συνεδριάσεις των διοικητικών συμβουλίων, μπορούμε συγχρόνως να παρατηρούμε και την λειτουργία των προσώπων που αποτελούν κατά καιρούς τα διοικητικά συμβούλια. Δηλαδή εμφανίζεται η λειτουργία στο διοικητικό συμβούλιο του Σπ. Πουλιέζου μέχρι την ημερομηνία της απόλυσής του 12-6-1942, οπότε δεν ξαναεμφανίζεται και ακολουθεί η λειτουργία του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου. Όταν παρίστανται σημαίνει ότι λειτουργούν όταν δεν παρίστανται πλέον σημαίνει ότι έχουν αποχωρήσει από την επιχείρηση.

Στα αποσπάσματα των πρακτικών των συνεδριάσεων, δηλαδή στις 24-2-1941 και 15-3-1941 εμφανίζονται και οι δύο ιδρυτές της ΑΚΕΛ, και ο Σπ. Πουλιέζος αλλά και ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος.

Συγκεκριμένα τα μέλη του Διοικητικού συμβουλίου στις 24-2-41 είναι: Νικ. Ζουμπουλίδης, Αναστ. Στουπάθης, Βρασ. Παπαγιαννόπουλος, Σπ.Πουλιέζος, Παν Μπόμπολης, Γ. Σπηλιόπουλος και Αντώνιος Μαλαγαρδής. Στις 15-3-41 τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι όλα τα προηγούμενα συν τον Ηλία Κουμετάκη. Την 17η συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου στις 17-9-1942 εμφανίζονται όλα τα μέλη του προηγούμενου διοικητικού συμβουλίου και επιπλέον μη-

9,10. Το είδος των μετοχών που ζητούσε ο Σπ. Πουλιέζος δεν ήταν κοινές μετοχές αλλά μετοχές αμοιβής ή βιομηχανίας, όπως τις αποκαλούσαν. Αυτά τα είδη των μετοχών δεν αναγνωρίζονται υπό του νόμου (Αναστασιάδου, Εμπ. Δίκαιο, έκδοση 4η 1937 & 111 σ. 366). Αρχείο Ε.Τ.Ε. – Αγωγή ΑΚΕΛ κατά Σπ. Πουλιέζου.

μονεύεται ο Νικ. Ζουμπουλίδης ως πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου. Στη συνεδρίαση αυτή εμφανίζεται και ο Σπ. Πουλιέζος με τα προβλήματα που είχαν προκύψει λόγω της επισφαλούς λειτουργίας του. Εμφανίζεται να υποβάλλει προς συζήτηση στην ΑΚΕΛ έγγραφο, ώστε να εκδοθεί ίσως και απόφαση από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας σχετικά με την εξώδικη πρόσκληση από 12-9-1942. Μάλιστα στη ίδια συνεδρίαση (17η/17-9-1942) προσλαμβάνεται ο κ. Αλεξίου (20-7-1942) ως τεχνικός διευθυντής, αφού αποχώρησε ο κ. Πουλιέζος και αναλαμβάνει και ο κ. Βαλσαμάκης ως καλλιτεχνικός διευθυντής. Οπότε στη συγκεκριμένη περίπτωση η 17η συνεδρίαση έδωσε τέλος στην υπόθεση Πουλιέζου η οποία πήρε τη δικαστική οδό¹¹.

Εάν θελήσουμε να τεκμηριώσουμε ακόμη περισσότερο τη λειτουργία του κ. Πουλιέζου μέσα στην ΑΚΕΛ, αυτή περιγράφεται σε έγγραφα που παραδίδονται στο δικαστικό τμήμα για περαιτέρω συνέχιση της δικαστικής διαδικασίας. Εμφανίζονται δηλαδή

1. ιδιωτική επιστολή του Ν. Κορογιαννάκη προς το Σ. Πουλιέζο (31-3-1942).
 2. Εμπιστευτική έκθεση Γεν. Διευθυντού Βρασ. Παπαγιαννόπουλου προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου Ν. Ζουμπουλίδη.
 3. Πρακτικά διοικητικών συμβουλίων 14ης και 15ης συνεδρίασης.
 4. Διαμαρτυρία Σ. Πουλιέζου από 22-6-1942 προς τον πρόεδρο του Διοικητικού συμβουλίου Ν. Ζουμπουλίδη.
 5. Έκθεση από 25/7/1942 του χημικού Γ. Αλεξίου για την υφιστάμενη κατάσταση της ΑΚΕΛ μετά την αποχώρηση του Σπ. Πουλιέζου.
 6. Έκθεση Ευστρατίου Περλορέντζου, χημικού μηχανικού 20-7-1942 που συνεργάσθηκε επί διετία με το Σπ. Πουλιέζο.
 7. Έκθεση Ιωάννου Λεβεντέλλη 28/7/1942 αρχιτεχνίτου κεραμικής που συνεργάσθηκε επί διετία μετά του κ. Πουλιέζου.
 8. Έκθεση του Θ. Αράπογλου, διευθυντού εργοστασίου Λαυρίου που συνεργάσθηκε επί διετία μετά του κ. Πουλιέζου.
 9. Εξώδικος πρόσκληση, διαμαρτυρία και επιφύλαξη Σ. Πουλιέζου προς την ΑΚΕΛ (2-9-1942)
 10. Επιστολή Σπ. Πουλιέζου 8/9/1942 προς το πρόεδρο της ΑΚΕΛ Ν. Ζουμπουλίδη.
 11. Αντίγραφο πρακτικών διοικητικού συμβουλίου, 17/17-9-1942.
- Έτσι έκλεισε η παρουσία του Σπ. Πουλιέζου στην ΑΚΕΛ, αφού η συνέχεια δόθηκε στα δικαστήρια μετά την αποχώρησή του από την εταιρεία.

11. 17η συνεδρίαση /17-9-1942 – Αρχείο Α1 /τίτλος σειράς και αριθμός Α1Σ59 – Διαχείριση περιουσίας Λαυρίου Α1Σ59Υ4 [Υποσειρά δικαστικά] – Α1Σ59Υ4Φ5 – ΑΚΕΛ κατά Σπ. Πουλιέζου.

Όσον αφορά το άλλο πρόσωπο, το Βρασ. Παπαγιαννόπουλο, εμφανίζεται να εγείρει αγωγή κατά του Σπ. Πουλιέζου για όλα τα παραπάνω στοιχεία, αφού ξεκινά δικαστικό αγώνα κατά του πρώην ιδρυτή και συνεταιίρου του Σπ. Πουλιέζου¹².

Ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος προσπαθεί στο έγγραφο της αγωγής κατά του Σπ. Πουλιέζου αφενός να τεκμηριώσει τους λόγους της συνεργασίας του με τον παραπάνω τεχνικό διευθυντή, αλλά και να παρουσιάσει τους φόβους της ΑΚΕΛ για τη στάση του Σπ. Πουλιέζου. Η διοίκηση, όπως αναφέρεται στο έγγραφο με αριθμό υποσημείωσης 12, δεν έπαυε να υποδεικνύει τα λάθη του Σπ. Πουλιέζου. Δυστυχώς όμως, αντί να συμμορφώνεται προς τας υποδείξεις, όπως μας αναφέρει ένα ελληνικό τραγούδι γνωστό, όχι γιατί αυτό επέβαλε η εταιρεία αλλά αυτό απαιτούσε και η ευθύνη που είχε αναλάβει απέναντι σε ενός τέτοιου είδους εταιρεία. Γιατί αναδεικνύουμε το είδος της εταιρείας; Διότι, όπως θα αναφέρουμε και παρακάτω, θεωρείται εταιρεία εθνικής σημασίας. Θα το εξηγήσουμε παρακάτω λεπτομερέστερα. Τελικά ο παραπάνω τεχνικός διευθυντής επέζησε συνεχώς τις ευθύνες του και τα λάθη του σε άλλους.

Συναντάμε όμως σε δικόγραφα και τον άλλο ιδρυτή Βρασ. Παπαγιαννόπουλο να υποβάλλει αγωγή κατά της Εθνικής τράπεζας της Ελλάδος και να αναφέρει το ιστορικό της έναρξης της επιχείρησης όπως και τις δαπάνες που είχε προσανατολίσει για την έναρξη της ΑΚΕΛ. (συγκεκριμένα 378.000 δρχ.). Αναφέρει στην συγκεκριμένη αγωγή (σελ. 2), ότι στην αρχή της ίδρυσης της ΑΚΕΛ αποφασίσθηκε από τον ίδιο και τον Σπ. Πουλιέζο να απευθυνθούν σε κάποιο οικονομικό οργανισμό όπως στην εταιρεία οιοπνευματοποιίας, στην οποία ήταν διευθυντής ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος, όμως η Ε.Τ.Ε. είχε κατανοήσει τη σπουδαιότητα της ΑΚΕΛ και προσεφέρθη να συμβάλλει η ίδια στην οργάνωση της επιχείρησης με όποιο ποσόν εθεωρείτο αναγκαίο.

Ισχυρίζεται μάλιστα ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος ότι μετά από προτροπή του Β. Κυριακόπουλου, εκπροσώπου της τράπεζας, του υπέδειξαν να συνάψουν συμφωνητικό με τον Σπ. Πουλιέζο (συμφωνητικό της 19/8/1940-σελ. 3 –αρχείο Α1/Ε.Τ.Ε.). Αναφέρεται μάλιστα ότι δεν έλαβε μέρος η τράπεζα με τη δικαιολογία ότι δεν ήταν σκόπιμο αφού έπρεπε πριν να οργανωθεί η επιχείρηση. Όπως αναφέρει ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος στο συγκεκριμένο δικόγραφο¹³, εκτός των άλλων συμφωνηθέντων καθορίζεται το κεφάλαιο της ΑΚΕΛ σε 5 εκατ. δρχ. – δηλαδή αναλύεται σε 10.000 μετοχές με την υποχρέωση να κατατεθούν οι τίτλοι στην Εθνική τράπεζα (σελ 2).

12. Αρχείο Ε.Τ.Ε – Δικαστικά κατά Σπ. Πουλιέζου – Αριθμός σειράς Α1 – έγγραφο ενώπιον Δικαστηρίου των εν Αθήναις πρωτοδικών αγωγή Βρασ. Παπαγιαννόπουλου κατά Σπ. Πουλιέζου.

13. Αρχείο Ε.Τ.Ε. Α1 – Σειρά Α1Σ59/Υποσειρά Α1Σ59Υ4/Δικαστικά/φάκελος Α1Σ59Υ4Φ4.

Η τροποποίηση όμως του αρχικού καταστατικού από αυτό της 19-8-1940 στο αντίστοιχο της 28-12-1940 περιείχε καθ' υπόδειξη ίσως της ΑΚΕΛ μια διαφορετική διάταξη που αφορούσε το ύψος του κεφαλαίου της εταιρείας.

Δηλαδή το ύψος του κεφαλαίου από 5.000.000 δρχ. τροποποιήθηκε στα 3 εκατ., όπως αναφέρεται στη σελίδα 3Α της αγωγής του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου κατά της Ε.Τ.Ε. Αυτός ήταν ίσως και ο λόγος της μελλοντικής υποταγής της ΑΚΕΛ στην Εθνική τράπεζα διότι το μικρότερο κεφάλαιο θα απαιτούσε πιο γενναία μελλοντική χρηματοδότηση από τη τράπεζα. Ο ζήλος του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου για την ίδρυση της ΑΚΕΛ συνεχίστηκε και προτάθηκε τελικά η ίδρυση της βιομηχανίας να γίνει στο Λαύριο σε οικόπεδο που ανήκε στην Εθνική Τράπεζα και αφού παρατάθηκε η έναρξη του εργοστασίου κατά ένα εξάμηνο [αριθμ. 129466 απόφαση του Υπουργού Εθνικής οικονομίας, όπως αναφέρεται στην αγωγή /αρχείο Ε.Τ.Ε. σελ. 4]. Το επόμενο βήμα για την ίδρυση της ΑΚΕΛ ήταν η επαφή με προμηθευτές για χρώματα, τούβλα, μηχανήματα, κλιβάνους, πυροχρώματα κ.λ.π. Η ίδρυση της εταιρείας εμφανίζεται στο έγγραφο της αγωγής, ό.π, αρχείο Ε.Τ.Ε. σελ. 5, με το συμφωνητικό της 19-8-1940 που τροποποιείται στις 28-12-1940, αριθμ. Συμβολαίου 28623 /συμβολαιογράφος Αθηνών Δ. Δημοκωστούλας και τροποποίηση συμβολαιογραφικού εγγράφου 28655/συμβολαιογράφος ο ίδιος. Καταστατικό ίδρυσης 9699/Υπουργείο εθνικής οικονομίας δημοσίευση 14-2-1941 στο Δ.Α.Ε. /αριθμ. 25.

Συμβαλλόμενοι στην ίδρυση της εταιρείας ήταν οι Βρασ. Παπαγιαννόπουλος και Στέφ. Στεφανίδης αντί για το Σπ. Πουλιέζο προσπαθώντας ίσως να μην δεσμευτεί με έγγραφα τοποθετώντας κάθε φορά αντιπροσώπους. Η κατανομή των μετοχών ήταν σύνολο 6.000 μετοχές.

Και έπαιρναν Ε.Τ.Ε.5.875

Βρασ. Παπαγιαννόπουλος100

Στεφανίδης.....25

Αυτό συνέβη, δηλαδή η κατανομή των μετοχών, με αυτό τον τρόπο, διότι η τράπεζα διατεινόταν ότι η κατανομή ήταν καθαρά τυπική. Θα ακολουθούσε, από ό,τι αναφέρεται και στο δικόγραφο, και η απόδοση των μετοχών στον Σπ. Πουλιέζο (σελ. 5). Δηλώνει μάλιστα ο ίδιος στο έγγραφο της αγωγής κατά της Ε.Τ.Ε (24-7-1944) ότι η Ε.Τ.Ε αθέτησε τις υποχρεώσεις της προς αυτόν και ούτε την αντιπροσωπεία των παραγομένων ειδών του έδωσε ούτε και τις 25.000 δρχ. μηνιαίο μισθό απέδωσε οπότε και τον εξανάγκασε να παραιτηθεί τον Αύγουστο του 1943 από τη θέση του Διοικητικού συμβούλου και του Γεν. διευθυντού¹⁴. Κυρίως και μετά την

14. Αρχείο Ε.Τ.Ε. – Αγωγή Βρασ. Παπαγιαννόπουλου κατά της ενταίθα εδρευούσης ανωνύμου εταιρείας υπό την επωνυμία “Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος”, 18-7-1944, πληρεξούσιος δικηγόρος Χ. Παγουλάτος.

απομάκρυνση του Σπ. Πουλιέζου τα δικαιώματά του, όπως αναφέρει, περιήλθαν στην Ε.Τ.Ε. αφού και με τη διαφοροποίηση του κεφαλαίου η Ε.Τ.Ε. κατάφερε να έχει και την επικυριαρχία στο θέμα των μετοχών. Άρα και η πλειοψηφία του κεφαλαίου και της διοίκησης περιήλθαν στην ΑΚΕΛ. Ίσως αυτό ήταν και το αποτέλεσμα των εγγράφων που βρίσκονται στο αρχείο της τράπεζας μετά τις 18-7-1944 οπότε κατατίθεται η αγωγή του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου κατά της Ε.Τ.Ε. και εμφανίζονται μόνον στελέχη της τράπεζας σε όλα τα δικόγραφα.

Κατόπιν τούτων εμφανίζεται ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος να ζητά με αίτηση του στον Άρειο Πάγο (20-7-1944), ως μειοψηφών μέτοχος βάσει του άρθρου 22 του ν. 5076 “περί ανωνύμων εταιρειών και τραπεζών”, να διαταχθεί έλεγχος επί των διαχειριστικών του πράξεων. Ο πρόεδρος της εταιρείας με την απόφαση αριθμ. 308/1945 δέχθηκε την αίτηση και διώρισε ελεγκτές.

Όμως η αίτηση αυτή τελικά απορρίφθηκε όπως φαίνεται και από το δικόγραφο αριθμ. 168 προς το δικαστήριο εφετών τμήμα Γ’ διότι σύμφωνα με το άρθρο 638 της πολιτικής δικονομίας η μειοψηφία δεν ήταν ισχυρή. Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 24& 2 του ν. 5076 ο έλεγχος της Α.Ε. ζητείται μόνον από τον πρόεδρο της Α.Ε.¹⁵

Χαρακτηριστικό της εξέτασης όμως της αίτησης της ΑΚΕΛ ενώπιον του προέδρου πρωτοδικών κατά του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου (αίτησης της εν Αθήναις εδρευούσης κ.λ.π. ΑΚΕΛ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου /φάκελος Α1 –Αρχείο Ε.Τ.Ε. /αριθμός σειράς Α1Σ59 /Α1Σ59Υ4 Δικαστικά), θεωρείται και η συμπεριφορά του κατηγορουμένου κατά τη διάρκεια της εξέτασης της αίτησης. Διότι κατά το χρόνο της εξέτασης της αίτησης για διορισμό ελεγκτών για διαχειριστικές πράξεις η συζήτηση διεκόπη, αφού ο αντίδικος Βρασ. Παπαγιαννόπουλος επετέθη κατά του Γ. Αλεξίου, τεχνικού και διευθυντή της ΑΚΕΛ, αλλά και κατά του Θ. Αράπογλου, οικονομικού διευθυντού και τους χαστούκισε¹⁶. Επιπλέον σύμφωνα με σημείωμα της ΑΚΕΛ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου (φάκελος δικαστικά ΑΚΕΛ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου Φ1 Αρχείο Ε.Τ.Ε.) βρέθηκε από τον τεχνικό διευθυντή σημείωμα χωρίς να αναφέρεται στο δικόγραφο το περιεχόμενό του που διευκολύνει την εταιρεία και επιβαρύνει τον Βρασ. Παπαγιαννόπουλο (9-3-1945/Αρχείο Ε.Τ.Ε. Φάκελος Δικαστικά Α1).

Η επιβάρυνση όμως του κατηγορουμένου ανακαλείται αφού με απόφαση του προέδρου πρωτοδικών αριθμ. 1094/20-3-1945 παρουσιάζονται νέα στοιχεία οπότε ανακαλείται η αίτηση του κατηγορουμένου για διαχειριστικό έλεγχο (φάκελος

15. Φάκελος ΑΚΕΛ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου, Υπόθεσις διορισμού ελεγκτών αιτήσεως Παπαγιαννόπουλου Α1 αρχείο Ε.Τ.Ε /Α1Σ59 – Διαχείριση Περιουσίας Λαυρίου /Α1Σ59Υ4-Δικαστικά /Α1Σ59Υ4Φ4 Α.Κ.Ε.Λ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου.

16. Έγγραφο ΑΚΕΛ, ό.π.

ό.π.) και εμφανίζεται η εταιρεία να υποχωρεί για λίγο. Αυτό ίσως συνέβη αφού λίγο αργότερα εμφανίζονται οι προτάσεις της εταιρείας ενώπιον του εφετείου Αθηνών προσπαθώντας να εξηγήσουν όλα όσα συνέβησαν σε σχέση με τη λειτουργία του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου ως Γεν. διευθυντή και ως συμβούλου.

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται στο έγγραφο των προτάσεων της ΑΚΕΛ ενώπιον του Εφετείου Αθηνών κατά του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου¹⁷ ότι μετά την αποχώρηση του Σπ. Πουλιέζου και αφού η Ε.Τ.Ε. κατανόησε τη σημασία της συγκεκριμένης επιχείρησης την οργάνωσε με πολύ ικανοποιητικό τρόπο. Αυτό έγινε από την Εθνική τράπεζα, διότι θεωρήθηκε η επιχείρηση εθνικής σημασίας. Η θεώρηση αυτή από τη τράπεζα είχε κάποια αιτία. Είχε τεκμηριωθεί από την τράπεζα ότι ενώ η πρώτη ύλη για τη βιομηχανία της πορσελάνης ήταν άφθονη στην Ελλάδα, παρ' όλα αυτά εξαγόταν σε εξευτελιστικό τίμημα. Τα προϊόντα πορσελάνης επανεισάγονταν σε πολύ υψηλές τιμές. Η κατασκευή μάλιστα, όπως αναφέρεται στο έγγραφο των προτάσεων της ΑΚΕΛ ενώπιον του εφετείου, όπως οικιακών σκευών, τηλεγράφων, τηλεφώνων, ηλεκτρικών εγκαταστάσεων κ.λπ. ήταν απαραίτητη για την Ελλάδα.

Άρα, σύμφωνα με αυτή την άποψη, διέφυγε από τη χώρα μας μεγάλη ποσότητα συναλλάγματος που μπορούσε να περιορισθεί με την εξασφάλιση και την επεξεργασία της πρώτης ύλης χωρίς καμία εξαγωγή του υλικού για την κατασκευή της πορσελάνης. Το ζήτημα όπως αναφέρεται στις προτάσεις της τράπεζας ήταν άκρως σοβαρό, διότι η άποψη αυτή είχε τεκμηριωθεί από την τράπεζα μέσα από μελέτες, όπως αναφέρεται στο έγγραφο των προτάσεων, γι' αυτό και η τράπεζα ανέλαβε την πρωτοβουλία της ίδρυσης της ΑΚΕΛ και τη συνέχιση της λειτουργίας της. Συναντάμε έτσι την ΑΚΕΛ λίγο αργότερα να πετυχαίνει να λειτουργεί και μετά τον πόλεμο, όπως θα φανεί και στις επόμενες παραγράφους, σε ζηλευτό βαθμό. Αυτό επετεύχθη αφού πλέον η εταιρεία ήταν και εθνικά ωφέλιμη καθώς η χρησιμοποίηση της πρώτης ύλης από την Ελλάδα εξασφάλισε οικονομικό όφελος για τη χώρα. Όμως, παρά τη ζηλευτή της λειτουργία, οι πραγματικές διαθέσεις του ετέρου συνεταίρου και ιδρυτή της ΑΚΕΛ, Βρασ. Παπαγιαννόπουλου, εμφανίζονται σύμφωνα με τις προτάσεις της ΑΚΕΛ προς το Εφετείο Αθηνών, παρά το ότι ήταν σύμβουλος και γενικός διευθυντής.

Ποιες ήταν αυτές οι διαθέσεις ώστε να δικαιολογούν την άποψη της εταιρείας στην άκρως εμπιστευτική έκθεση (2817/22-7-1948) περί περιέργων επιδιώξεων του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου;

Ο παραπάνω Γεν. διευθυντής απέβλεπε να αποκτήσει την εταιρεία αντί ευτελούς ποσού.

17. Αρχείο Ε.Τ.Ε Α1 /αριθμός σειράς Α1Σ59Υ4 – Δικαστικά /κωδικός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ4 – ΑΚΕΛ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου.

Μάλιστα σχημάτισε οικονομικό όμιλο και αφού εκμεταλλεύθηκε την ανώμαλη κατάσταση της Εθνικής τράπεζας με διοικητή τον Μερκούρη υπέβαλε προτάσεις στην τράπεζα να αγοράσει τις μετοχές της εταιρείας και να γίνει κύριος της ΑΚΕΛ.

Επειδή όμως δεν ήθελε να απομακρυνθεί από την επιχείρηση, διότι τη θεωρούσε εθνικό κεφάλαιο και πίστευε ότι μπορούσε να του αποδώσει στο μέλλον μηχανεύθηκε να φέρει σε τέτοιο σημείο την επιχείρηση ώστε να θεωρηθεί διαλυμένη.

Έτσι ίσως εκμεταλλεζόμενος και τη θέση του ως Γενικός διευθυντής και σύμβουλος ερχόταν σε συνωμοτικές επαφές με το ανώτερο προσωπικό της επιχείρησης και με ψευδείς και δολοφονικές προτάσεις τους εξωθούσε να υποβάλλουν προς το συμβούλιο της εταιρείας ομαδικές παραιτήσεις ώστε η επιχείρηση να φαίνεται διαλυμένη¹⁸.

Το ερωτηματικό του εφετείου Αθηνών (σελ. 2), είναι γιατί οι παραιτήσεις γράφονται όλες στην ίδια γραφομηχανή πράγμα που δείχνει και τη δολιότητα της πράξης, αφού σε αυτό επιμένουν, διότι από μόνο του όπως αναφέρουν αρκεί να αποκαλύψει το σχέδιο του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου.

Η επιβάρυνση όμως του κατηγορουμένου σύμφωνα με την ΑΚΕΛ προήλθε και από το σημείωμα που βρέθηκε από τον τεχνικό διευθυντή Γ. Αλεξίου που είναι άκρως επιβαρυντικό για το Βρασ. Παπαγιαννόπουλο.

Το παραπάνω σημείωμα όπως αναφέρεται στις προτάσεις της τράπεζας έχει σχέση με τα παράπονα του προσωπικού, με τα συσσίτια, αναφέρεται στα παράπονα του τεχνικού προσωπικού, ανώτερου και κατώτερου, τις διαρκείς υποσχέσεις που δίνει προκειμένου να κρατήσει την επιχείρηση σε κάποια ισορροπία, τις οικονομικές ατασθαλίες που έχουν γίνει σε σχέση με τα ξύλα που μοιράζονται στο προσωπικό, τον αλουζιζήτη, τη λιγίνη (ψάρια και πουλιά), τα πρόσωπα που εμπλέκονται μαζί του, όπως Σκεντέρογλου (2.000.000 δρχ.), πιθανή υπεξαίρεση από την επιχείρηση αλλά ίσως και κέρδος, τον Ντούμα, τον Αράπογλου, τον Ναούμ γενικότερα τα αποδιδόμενα ποσοστά, το Σκούρη λογιστή της επιχείρησης, τις σχέσεις που υπήρχαν με τις γυναίκες όπως αναφέρεται και σε άλλα έγγραφα¹⁹.

Αναφέρονται επίσης προβλήματα σε σχέση με τα μηχανήματα (επισκευές κ.λ.π.), την προμήθεια των χαμάτων και των πρώτων υλών, πράγμα που σημαίνει ότι δημιουργούνται αρκετά σοβαρά προβλήματα σε σχέση με τη λειτουργία της εταιρείας.

Άρα δικαίως η Εθνική τράπεζα έκανε αυτή την παρέμβαση προκειμένου να εξασφαλίσει την κατάσταση.

18. Έγγραφα επιχείρησης 2-5 οπότε εμφανίζονται και τα έγγραφα των παραιτηθέντων.

19. Σελ.12, προτάσεις της ΑΚΕΛ ενώπιον του εφετείου Αθηνών κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου – φάκελος, ό.π., προηγούμενο, αριθμ. 17.

Επαληθεύεται επίσης το γεγονός του σχεδίου του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου έτσι όπως αναφέρεται στην απόρρητη έκθεση (2817/22-7-1948).

Όμως αναφέρεται από το Εφετείο που εξέταζε τις προτάσεις ότι πιθανόν το ότι το σημείωμα είναι ανυπόγραφο και με όμοιο γραφικό χαρακτήρα με του τεχνικού διευθυντή Αλεξίου οπότε καταλήγει ότι ίσως προέρχεται και από τον κατηγορούμενο προκειμένου να μπλέξει τα πράγματα ακόμη περισσότερο και να θολώσει ακόμη το τοπίο σε σχέση με τις κατηγορίες που του αποδίδονται. Τα αναγραφόμενα, όπως αναφέρει η έκθεση του εφετείου για την υπόθεση, θα έπρεπε να τεκμηριωθούν και από τους μάρτυρες και να μην έρχονται σε αντιπαράθεση με τα αναγραφόμενα στις επιμέρους επιστολές, πράγμα που σημαίνει ότι κάποια από αυτά αναφέρουν διαφορετικά πράγματα.

Όσον αφορά τον διαχειριστικό έλεγχο, αυτός εκ των πραγμάτων αποδεικνύεται ως αβάσιμος, διότι η προσαγωγή των σχετικών πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι στοιχείο που είναι σε γνώση του κατηγορουμένου αφού ο ίδιος ο αντίδικος ήταν Γεν. διευθυντής. Οπότε η αντιπαράθεση είναι ανάμεσα στον μειοψηφούντα αντίδικο και την πλειοψηφούσα εταιρεία.

Επίσης αναφέρεται στις προτάσεις της εταιρείας ενώπιον του Εφετείου (σελ. 18), ότι επιθυμούσε να αποθηκεύει και να πουλάει μονοπωλιακά τα προϊόντα της εταιρείας στην Ελλάδα, μάλιστα σε όποια τιμή νόμιζε εκείνος πιο προσιτή. Άρα ήθελε να επωφεληθεί και να μετατραπεί σε μαυραγοριτή, κυρίως σε βάρος της επιχείρησης που δεν θα ήταν πλέον ανταγωνιστική λόγω των υψηλών τιμών χωρίς βεβαίως να έχει και κάποιον έλεγχο από την πλευρά της επιχείρησης.

Τελικά η ΑΚΕΛ²⁰ (προτάσεις προς το εφετείο, σελ. 18), αποφασίζει να πουλάει απευθείας τα προϊόντα της μέσω του αντιπροσώπου της ονόματι Σκεντέρογλου στον οποίο θα παραδίδει τιμοκαταλόγους με τιμές συγκεκριμένες οπότε θα γίνεται η πώληση μέσω αυτών των τιμοκαταλόγων. Ο συγκεκριμένος αντιπρόσωπος για αυτή την εργασία του και για τη χρήση της αποθήκης του θα αμείβεται με ποσοστά που θα κυμαίνονται από 1% για λιγότερες πωλήσεις μέχρι 3% για περισσότερες. Ο παραπάνω τρόπος πωλήσεων αποφασίστηκε στη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου (19-11-1943 απόφαση Νο 5). Η παραπάνω απόφαση θεωρήθηκε σύμφωνη με το καταστατικό διότι η εμπορική εκμετάλλευση ανήκει στην εταιρεία και όχι σε μέλος της εταιρείας πράγμα που αποτελεί και παραβίαση του καταστατικού²¹.

Εκτιμώ ότι το ζήτημα της πώλησης των προϊόντων της ΑΚΕΛ ξεκίνησε το 1943 οπότε ξεκινά και η κατασκευή φαγεντιανών. Προηγουμένως η επιχείρηση κατασκεύαζε γύψο.

20. Προτάσεις προς το Εφετείο της ΑΚΕΛ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου φάκελος ό.π., υποσημείωση 19.

21. Άρθρο 4: σκοπός της εταιρείας είναι η βιομηχανική και εμπορική εκμετάλλευση [...].

Χαρακτηρίζει για παράδειγμα σε έγγραφο του ιδίου προς την ΑΚΕΛ²², τον Αράπογλου ως άτομο το οποίο ενεργεί ανεξέλεγκτα και προφανώς οι πράξεις του δεν είναι ούτε σύννομες αλλά και ποινικά κολάσιμες.

Προσέφυγε όμως και σε ψευδείς καταγγελίες λέγοντας ότι ο Αράπογλου πήρε για όλο το χειμώνα 500.000 οκ. ξύλα για τη σόμπα του σπιτιού του, πράγμα αδύνατον να συμβεί, όπως βεβαιώνεται από τις προτάσεις της εταιρείας προς το Εφετείο Αθηνών (σελ 20).

Όσον αφορά τα ξύλα, η ποσότητα από την επιχείρηση θεωρείται τραγικά μεγάλη για να την προμηθευτεί ένα άτομο, διότι δεν επαρκεί μάλλον για τις ανάγκες της επιχείρησης ώστε να προμηθεύσει όλους τους υπαλλήλους της με την αναγκαία ποσότητα ξύλων. Οι συγκεκριμένες βεβαιώσεις εμφανίζονται σε έγγραφα της επιχείρησης²³.

Όπως υποστηρίζει στο δικόγραφο σελίδα 1, επειδή η γνώμη του για όσο χρόνο ήταν Γεν. διευθυντής δεν γινόταν αποδεκτή και μόνον κατ' όνομα όπως αναφέρει ήταν Γεν. διευθυντής εξαναγκάστηκε σε παραίτηση αφού τη διοίκηση ασκούσε στην ουσία η Ε.Τ.Ε. με τα μέλη της. Αναφέρει μάλιστα ότι ο μεν Κορογιαννάκης διορίστηκε ως σύμβουλος της εταιρείας, ο δε Αράπογλου ως Γενικός διευθυντής, μέλη και οι δύο της Ε.Τ.Ε.

Κατηγορεί μάλιστα το Γεν διευθυντή της ΑΚΕΛ Θ. Αράπογλου ότι ήταν επιζήμιος για την όλη επιχείρηση, διότι οι πράξεις του δεν ήταν σύμφωνες ούτε με το νόμο ούτε με το καταστατικό και μάλιστα ήταν ποινικά κολάσιμες. Διαμαρτύρεται μάλιστα για τις ατασθαλίες που πιθανόν να έχουν γίνει που αφορούν και τους

22. Αίτηση Βρασ. Παπαγιαννόπουλου κατά της ΑΚΕΛ ενώπιον του Προέδρου Πρωτοδικών (σελ. 2), Φάκελος, ό.π., 8/1943 – Βρασ. Παπαγιαννόπουλος ~ Μιχαήλ Συγκώης

23. Χορήγηση σύμφωνα με παραστατικά στον Αράπογλου 1-1-1944/31-7-1944, 500 χιλγ. δηλ. 400 οκ. ξύλα (Βεβαίωση λογιστή Σπ. Σκούρη, βεβαίωση γεν. αποθηκαρίου Κ. Πολίτου, εντεταλμένος στη διανομή καυσόξυλων Ν. Ναούμ [έγγραφο 10 Παρά όμως τις όποιες κατηγορίες που απευθύνονται κατά του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου, αυτός προσπαθεί να υπερασπίσει τον εαυτό του αναφέροντας σε αίτησή του ενώπιον του προέδρου Πρωτοδικών κατά της ΑΚΕΛ τα παρακάτω στοιχεία. Δηλαδή πώς ιδρύθηκε η ΑΚΕΛ (Ε.Τ.Ε. – Βρασ. Παπαγιαννόπουλος και Στέφ. Στεφανίδης αντί Πουλιέζου όπως έχουμε προαναφέρει). Ιδρυτικό κεφάλαιο 3.000.000 δραχ. όπως έχει προαναφερθεί διηρημένο σε 600 μετοχές των 500 δραχ. καθεμία. Ότι είναι κύριος των 1.440 μετοχών δηλαδή ότι κατέχει το 1/20 του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Αναφέρει ποια ήταν τα μέλη του Διοικητικού συμβουλίου, αρχικά δηλαδή 1. Νικ. Ζουμπολίδης - μέλος της Ε.Τ.Ε. 2. Αναστ. Στουπάθης - δεν ήταν μέλος της Ε.Τ.Ε. 3. Παν. Μπόμπολης - μέλος της Ε.Τ.Ε. 4. Αναστ. Μαλαγαρδής - μέλος της Ε.Τ.Ε. - 5. Ηλίας Κουμετάκης - μέλος της Ε.Τ.Ε. 6. Σπυρ. Πουλιέζος - δεν ήταν μέλος της Ε.Τ.Ε. 7. Βρασ. Παπαγιαννόπουλος - επίσης δεν ήταν. [Αντικαταστάσεις 10/1941 – Ηλίας Κουμετάκης ~ – Νίκος Κορογιαννάκης 6/1942 – Σπ. Πουλιέζος ----- ~ Ανδρέας Σκιαδόπουλος /υποφάκελος αρ. 2] Βεβαίωση τεχνικού διευθυντού ότι τα έτη 1942 και 1943 η θέρμανση λειτούργησε ανελλιπώς – έγγραφο αριθμός 9/υποφάκελος 2/αρχείο ΑΚΕΛ.

νόμους και το καταστατικό, αλλά και την κατάρτιση του ισολογισμού χρήσεως 1942, συγκεκριμένα επικεντρώνεται την περίοδο του Ιουλίου 1942 μέχρι τη λήξη της επόμενης διαχειριστικής χρήσεως, δηλαδή μέχρι τον Ιούλιο του 1943. Ως προς τις προηγούμενες διαχειριστικές χρήσεις πιστεύει ότι σύμφωνα με το νόμο άρθρ. 22 και νόμο 5076 που συμπλήρωσε το Ν. 2190 πιστεύει ότι πρέπει κατά την άποψή του να γίνει διαχειριστικός έλεγχος για να διαπιστωθούν οι ζημιές που έχουν γίνει στην επιχείρηση²⁴. Παρατηρείται όμως ότι παρόλο που ισχυρίζεται ότι κατέχει το 1/20 των μετοχών της εταιρείας, προσπαθεί να μεταβιβάσει το κεφάλαιό του σε άλλη τράπεζα, δηλαδή στην Εμπορική τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τη βεβαίωσή της 18797/19-6-1944.

Διαμαρτύρεται επίσης και για τη κατασκευή υποστέγου της ΑΚΕΛ που δόθηκε χωρίς μειοδοτικό διαγωνισμό από το Θ. Αράπογλου σε άτομα προσκείμενα σε αυτόν, όπως ισχυρίζεται ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος. (ό.π., σελ. 2). Στο ίδιο έγγραφο επίσης αναφέρει όπως ήταν φυσικό ότι η παραπάνω ανάθεση και τελικά η κατασκευή να είναι και δαπανηρή αλλά και ελαττωματική. Όσον αφορά την προμήθεια καυσόξυλων για την επιχείρηση αυτή γινόταν είτε από λαθρούλοτους είτε από Ιταλούς στρατιώτες, οπότε όσον αφορά την τιμή πιθανόν η εταιρεία να επιβαρυνόταν υπέρμετρα. Ισχυρίζεται επίσης ότι τα προϊόντα της επιχείρησης διαθέτονταν κατά βούληση από τον Αράπογλου και ότι προέβαινε σε αγορά άχρηστων υλικών²⁵.

Απέναντι σε όλες αυτές τις κατηγορίες που απευθύνει ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος κατά της ΑΚΕΛ, η εταιρεία αναγκάζεται να αμυνθεί όπως στο έγγραφο

24. Αίτηση του Βρασ. Παπαγιαννοπούλου κατά της ΑΚΕΛ ενώπιον του προέδρου Πρωτοδικών Αθηνών, φάκ., ό.π., σελ. 2 αριθμός προηγούμενου 22.

25. 1. Αγορά 9/1942 χωρίς δημοπρασία και παρά τη γνώμη των τεχνικών της εταιρείας 50 τόνων μεταλλεύματος αλουμιζίτη προς 70.000 δρχ. το τόνο, δηλαδή 50X70.000 δρχ. = 350.000 δρχ. που τελικά δεν ήταν αλουμιζίτη αλλά, όπως αναφέρεται, μίγμα ανθρακικού ασβεστίου και μαγνησίου με ύπαρξη αλουμινίου μόνον 0,5%, ενώ έπρεπε να περιέχει αλουμίνιο 35-36%, οπότε παρέμεινε αχρησιμοποίητο. 2. Αγορά επίσης από τον Θ. Αράπογλου 110 τόνων λιγνίτη σε τιμή υπερβολική, αφού περιείχε μεγάλη δόση θείου και τέφρας. Η ποσότητα αυτή συντέθηκε στον ήλιο, κατεστράφη και έμεινε αχρησιμοποίητη. 3. Καταγγέλλει επίσης την ύπαρξη αρκετών κυβικών ξυλείας πισοπάιν που χρησιμοποιήθηκαν από τη διοίκηση της εταιρείας, πιθανόν, όπως αναφέρει στο ίδιο έγγραφο, για κατασκευή επίπλων. 4. Διαμαρτύρεται επίσης για τη διάθεση των προϊόντων της εταιρείας που γίνεται αυθαίρετα από συγγενικό πρόσωπο του Θ. Αράπογλου σε προηγούμενη συνεννόηση πιθανόν με τους αμέσους προϊσταμένους του. Με αυτή τη μέθοδο ήταν βέβαιο ότι η εταιρεία εισέπραττε λιγότερα. 5. Διαμαρτυρία επίσης και για τον ισολογισμό του 1942 που θεωρείται ψευδής κατά την άποψή του. 6. Διαμαρτυρία για αγορές μηχανημάτων και υλικών (πρώτων υλών και άλλων υλικών) χωρίς μειοδοτικό διαγωνισμό. 7. Διαμαρτυρία επίσης για την ξυλεία που διατίθεται κυρίως στον Θ. Αράπογλου χωρίς να ζεσταίνεται το προσωπικό της ΑΚΕΛ.

308 του προέδρου Πρωτοδικών Φ. Πιστώνη²⁶ αφού διατάσσεται μέσα από αίτηση της 20-7-1944 του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου έλεγχος των διαχειριστικών πράξεων της εταιρείας και συγκεκριμένα για πράξεις που παραβαίνουν τους νόμους και το καταστατικό της εταιρείας. Έτσι καλούνται ως μάρτυρες ο Λουδοβίκος Ντεπιάν, ο Γ. Αλεξίου, ο Βασ. Κυριακόπουλος και ο Ιωάν. Παπαγεωργίου που επιβεβαιώνουν τα όσα είχε καταθέσει ο Γ. Αλεξίου σε έγγραφό του, δηλαδή σε επιστολές του προς τη διοίκηση. Ίσως μετά από αυτό το γεγονός ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος παραμερίζεται αφού δημιουργούνται υπόνοιες ιδιοτελούς εκμετάλλευσης της εταιρείας από τον παραπάνω διευθυντή. Κατηγορεί μάλιστα τον Θ. Αράπογλου ότι περιβάλλεται από ανεξέλεγκτα δικαιώματα αφού δεν τηρεί ούτε και τα άρθρα του καταστατικού (άρθρο 30)²⁶.

Εμφανίζονται δηλαδή προβλήματα και σε σχέση με το διευθυντή Θ. Αράπογλου. Έτσι με αφορμή την υπόθεση του προηγούμενου διευθυντή Βρασ. Παπαγιαννόπουλου έρχονται στην επιφάνεια και άλλα προβλήματα που έχουν άμεση σχέση με τη λειτουργία της εταιρείας.

Έτσι δηλαδή εμφανίζονται γενικότερα προβλήματα σε σχέση με την πορεία της εταιρείας αφού (όπως αναφέρεται, έγγραφο 308, ό.π., σελ. 1) και το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας που είναι σε γνώση του ορισμένα περιστατικά δεν είναι πρόθυμο να ξεκαθαρίσει την κατάσταση (άρθρα 29 και 30 του καταστατικού, σελ. 2, 3 εγγράφου 308).

Σύμφωνα μάλιστα με αυτά που καταγγέλλει ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος στον πρόεδρο των πρωτοδικών Φ. Πιστώνη (έγγραφο 308), ο διευθυντής Θ. Αράπογλου κανονίζει τα πράγματα που αφορούσαν την εταιρεία έτσι όπως νόμιζε αυτός και αναγκάζει τελικά τους Αλεξίου, Ντεπιάν και Βαλσαμάκη να εγκαταλείψουν την εταιρεία και να εγκατασταθούν στην Αθήνα (σελ 3, έγγραφο 308). Δηλαδή όπως εμφανίζεται η κατάσταση, η λειτουργία του Πουλιέζου εξαρχής, όπως και του Παπαγιαννόπουλου αργότερα, ήταν προβληματική. Προσπαθεί όμως ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος να εμφανίσει και την παρουσία του Θ. Αράπογλου προβληματική. Όμως όπως φαίνεται αργότερα, η παρουσίαση του συγκεκριμένου προσώπου ως προβληματικού είχε κάποια αιτία. Δεν φαίνεται αληθής αυτή η παρουσίαση, αφού η επιστροφή του Θ. Αράπογλου στην εταιρεία σηματοδότησε την έναρξη της και την επαναλειτουργία της.

Φαίνεται όμως ότι παρά τα προβλήματα που παρουσιάζονται από όλες τις πλευρές γίνεται έστω και μέσα από τα δικαστήρια προσπάθεια να διερευνηθεί η κατάσταση. Αυτό συμπεραίνεται από ερωτήματα που απευθύνονται στον Κ. Στου-

26. Ιστορικό αρχείο Ε.Τ.Ε /κωδικός αρχείου Α1/ Αριθμός σειράς Α1Σ59 Διαχείριση περιουσίας Λαυρίου /κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4/κωδικός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ4 [Α.Κ.Ε.Λ. κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου. Υπόθεση διορισμού ελεγκτών αιτήσε Παπαγιαννόπουλου].

πάθη στο δικαστήριο κατά τη διάρκεια της δίκης, αφού η λειτουργία της εταιρείας δεν είναι τόσο καθαρή. Του απευθύνουν ερωτήσεις σε σχέση με το Βρασ. Παπαγιαννόπουλο που φαίνεται ότι εφόσον διοικεί την εταιρεία για πράξεις που γίνονται κατά τη διάρκεια της θητείας του θα έπρεπε να έχει αντιρροήσεις. Είναι διευθυντής της ΑΚΕΛ από το 1941 έως τον Αύγουστο του 1943. Εκείνο που αποτελεί ερωτηματικό για την όλη πορεία του ιδρυτή της Βρασ. Παπαγιαννόπουλου ήταν κυρίως η ανάληψη των πωλήσεων από τον ίδιον, πράγμα που αποτελεί και απορία αφού διαφαίνεται πια καθαρά ότι ήθελε να κατακτήσει και άλλα μερίδια κερδών πέρα από τα καθιερωμένα. Οι πωλήσεις φαίνεται κατά την εκτίμησή του ότι αποτελούν αρκετά σπουδαίο κεφάλαιο. Η πρόταση του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου απορρίπτεται από την εταιρεία, αφού ήθελε η ίδια να ρυθμίζει τις πωλήσεις, όπως φαίνεται και από τα παρακάτω στοιχεία. Δηλαδή στην αγωγή του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου κατά της ΑΚΕΛ ο ίδιος ομολογεί: σελ. 6²⁷.

“Αλλά πάντα ταύτα εδέχθην διά τους εξής λόγους ...μοι εδήλωσε τότε και υπεσχέθη 1) ότι θα μοι ανετίθετο η γενική αντιπροσωπεία των προϊόντων της συσταθείσης εταιρείας 2) ότι θα μοι καθωρίζετο αμέσως μηνιαίος βασικός μισθός 25.000 δραχ. ως γενικού διευθυντού.....”

Στο δικαστήριο εμφανίζονται όμως και άλλες βλέψεις του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου, αφού θα έπρεπε να φανεί η αποκαρδίωση και η έλλειψη εμπιστοσύνης για τη βιωσιμότητα της εταιρείας. Πού θα οδηγούσαν όμως όλα αυτά; Ίσως στην απομάκρυνση της τράπεζας από την εταιρεία και την αποξένωσή της μετά την αποτυχία της επιχείρησής.

Όμως το σχέδιο του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου φαίνεται ότι είχε και άλλες προεκτάσεις αφού στα πρακτικά του δικαστηρίου, σελ. 2²⁸, προχωράει και παρακάτω καθώς καταφέρνει να πείσει τα τεχνικά στελέχη της ΑΚΕΛ ότι η επιχείρηση μεταβιβάσθηκε σε άλλα πρόσωπα των οποίων ηγείτο ο ίδιος· έπρεπε κατόπιν τούτου να εγκαταλείψουν το εργοστάσιο και να κατέβουν στην Αθήνα για να τακτοποιήσουν τη σύμβαση εργασίας τους.

Πίσω όμως από όλα αυτά τα προβλήματα ίσως κρύβεται και η αντιπαλότητα που υπάρχει ανάμεσα στον Βρασ. Παπαγιαννόπουλο και τον Θ. Αράπογλου. Πώς τεκμηριώνεται αυτό; Όλες οι ατασθαλίες του Βρασ. Παπαγιαννόπουλου συνέβησαν κατά τη διάρκεια της απουσίας του Θ. Αράπογλου, αφού κατά τη διάρκεια της κατοχής καταδιώκεται από τις Ιταλικές αρχές. Όμως όλα αυτά ανετράπησαν όταν

27. Αρχείο Ε.Τ.Ε. – Φάκελος Δικαστικά – Α1Σ59Υ4 – Κωδικός αριθμ. Φακέλου Α1Σ59Υ4Φ4 – Αγωγή Βρασ. Παπαγιαννόπουλου κατά ΑΚΕΛ.

28. Αρχείο Ε.Τ.Ε. – Κωδικός σειράς Α159/Διαχείριση περιουσίας Λαυρίου – Υποσειρά Α1Σ59Υ4/δικαστικά /Κωδικός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ4/ΑΚΕΛ κατά Βρασ. Παπαγιαννόπουλου. Δικαστικά πρακτικά, σελ. 2.

επέστρεψε ο Θ. Αράπογλου και η επιχείρηση ανέκαμψε. Ίσως ο Θ. Αράπογλου όντας ικανός ως διευθυντής της επιχείρησης είχε κατανοήσει το ρόλο που έπαιξε ο Βρασ. Παπαγιαννόπουλος μέσα στην ΑΚΕΛ. Άρα - καταλήγουμε - ήταν δικαιολογημένη η επαναλειτουργία της επιχείρησης μετά την επιστροφή Αράπογλου.

Ένα άλλο σημείο το οποίο είναι άξιο παρατήρησης είναι η εμμονή του για διορισμό ελεγκτών στην επιχείρηση, αφού ίσως να είχε και απώτερο στόχο. Δηλαδή αφού η πορεία του ελέγχου συνδέεται με τη δική του παρουσία, οπουδήποτε και αν είχαν δυσκολίες οι ελεγκτές θα έπρεπε να τον συμβουλευτούν αφού η έλλειψη αντιρρήσεων σήμαινε και ομαλή πορεία της επιχείρησης. Άρα η δική του διεύθυνση θα συνοδευόταν και από δικά του επιχειρήματα μπροστά στην πρόοδο της έρευνας, αφού μόνον αυτός ήξερε το γιατί και το διότι κάθε πράξης. Όμως η επίλυση αυτή θα συνοδευόταν και από κάποια ανταλλάγματα ίσως και τελικά θα έβγαινε κερδισμένος από αυτή τη διαδικασία.

Εκείνο που μπορεί να συμπεράνει κάποιος είναι ότι η διοίκηση της εταιρείας αποτελείται από δύο ομάδες ατόμων που βρίσκονταν μάλλον σε αντιπαράθεση εξαιτίας των διαφορετικών συμφερόντων που υπηρετούσαν. Η πρώτη ομάδα είναι αυτή που αντιπροσωπεύει την Ε.Τ.Ε. και σύμφωνα με το κεφάλαιο που εκπροσωπεί είναι και η πλειοψηφία και εκείνη που αποτελείται από άτομα που δεν ανήκουν στην Ε.Τ.Ε. και είναι λιγότεροι.

Ανάμεσα στις δύο αυτές ομάδες υπάρχει αντιπαράθεση όπως φαίνεται και από την εμπλοκή τους σε δικαστικούς αγώνες. Ο αγώνας αυτός ήταν έντονος όπως φαίνεται. Όμως η υποταγή της ΑΚΕΛ στην Εθνική τράπεζα ήταν καθοριστική, αφού χρειάστηκε να δανισθεί λόγω οικονομικών προβλημάτων 200 εκ. από την Εθνική τράπεζα πέραν των άλλων υποχρεώσεων που είχε απέναντι στην τράπεζα αφού αποτελούσε έναν εν δυνάμει εταίρο. Γι' αυτό και η πορεία της μπροστά στην οικονομική της υποταγή ήταν προδιαγεγραμμένη³⁰.

2. Εξέλιξη και λειτουργία της επιχείρησης

Α. Δικαστική εμπλοκή της επιχείρησης με τους εργαζόμενους και με άλλους φορείς

1. Δικαστική εμπλοκή της επιχείρησης με τους εργαζόμενους

Η εμπλοκή της επιχείρησης σε δικαστικούς αγώνες φαίνεται ότι αποτελεί για την επιχείρηση μια μόνιμη και συνεχή διαδικασία. Συγκεκριμένα αναφέρεται στο

29. Σελ. 25 – από τα επτά μέλη τα τέσσερα ήταν της τράπεζας και τα υπόλοιπα τρία εκτός τραπεζής – αρχική σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου – 24-2-1941 απόσπασμα πρακτικών και 15-3-1941 – Επίσης 17η /17-9-1942, ό.π. (υποσημείωση 11).

30. Αρχείο Ε.Τ.Ε. – φάκελος Δικαστικά, ό.π. – 20-7-1944 /Αίτηση για διορισμό ελεγκτών, ετέρων πράξεων και παραλείψεων εις βάρος της εταιρείας.

φάκελο των δικαστικών³¹ ότι οφείλεται εργατική αποζημίωση προς τον εργαζόμενο Χρ. Χριστοδούλου. Εμφανίζονται στη συγκεκριμένη δίκη από τη πλευρά της επιχείρησης ο Αντ. Μαλαγαρδής, δικηγόρος, που μνημονεύεται ως αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της ΑΚΕΛ και ο Παν. Κορογιαννάκης, υπάλληλος της Ε.Τ.Ε. και Γεν. διευθυντής της επιχείρησης. Στην ίδια δίκη εμφανίζεται και δικαστική προσφυγή του Στυλιανού και της Ζαφειριάς Φωτεινού κατά της επιχείρησης.

Το αίτημα των συγκεκριμένων εργαζομένων αναφέρεται σε συνθήκες εργασίας άκρως επικίνδυνες, αφού ένας από τους δύο εργαζόμενους κατέπεσε από ικρίωμα (δικαστήριο 4-10-1948 /πρωτοδικείο της Αθήνας), ακινητοποιήθηκε, αφού υπέστη υπερσπονδύλιο κάταγμα και στη συνέχεια απεβίωσε. Εμφανίζονται μάλιστα οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι να εργάζονται νύχτα και υπερωριακά. Φαίνεται ότι ο ένας από αυτούς, όπως αναφέρεται στο έγγραφο για αποζημίωση αριθμ. 2012, είναι ο μόνος προστάτης της οικογένειας και συγκεκριμένα τρέφεται η οικογένεια μόνον από αυτόν (απεβίωσε στις 22-1-1947).

Η αναπηρία των δύο εργαζομένων (70%) και στη συνέχεια ο θάνατος και των δύο εμφανίζει ένα πρόσωπο της επιχείρησης αρκετά σκληρό απέναντι στους εργαζόμενους, οι οποίοι διεκδικούσαν αποζημίωση από την επιχείρηση 5.500.000 δραχ. περίπου ο ένας εργαζόμενος που ονομαζόταν Χρ. Χριστοδούλου και 125.000.000 δραχ. ο έτερος εργαζόμενος που ονομαζόταν Φωτεινός. Αποζημίωση και απόδειξη εμφανίζεται μόνον για τον ένα εκ των δύο. Συγκεκριμένα για τον Χρ. Χριστοδούλου (1.500.000 δραχ.) εμφανίζεται ως προκαταβολή.

Φαίνεται όμως η εταιρεία για καθαρά λόγους οικονομικής τακτικής δεν καταβάλλει ούτε και τις αποζημιώσεις των στρατευμένων, οπότε αναγκάζονται οι δύο εργαζόμενοι στρατευμένοι Ματιάς και Κούλογλου να προσφύγουν στο δικαστήριο για να αποζημιωθούν³². Παράλληλα αναγκάζεται η επιχείρηση αφού δεν είχε καταβάλει δεδουλευμένους μισθούς του πρώην ιδιοκτήτη Σπ. Πουλιέζου να τους καταβάλει³³.

Εκείνο όμως που εντυπωσιάζει είναι οι συνεχιζόμενες προστριβές που έχει η επιχείρηση με τους εργαζόμενους, αφού όπως φαίνεται τίθενται συνεχώς ερωτήματα προς τον νομικό της σύμβουλο εάν κάποιος εργαζόμενος που έχει ασθενήσει δικαιούται αποζημίωσης και σε ποιο βαθμό.

31. Αρχείο Ε.Τ.Ε. /Κωδικός σειράς Α1Σ59/Κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4 Δικαστικά /Κωδικός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ6 Ενώπιον Πρ. Πρωτοδικών κατά Χρ. Χριστοδούλου.

32. Αρχείο Ε.Τ.Ε. / Κωδικός Σειράς Α1Σ59 Διαχείριση περιουσίας Λαυρίου /Κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4 Δικαστικά /Κωδικός αριθμός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ9 Αγωγή 2 εργατών δι' έφεσιν επιδόματος κατά 1. Γ. Κούλογλου 2. Σ. Ματιάς.

33. Φάκελος, ό.π., Α1Σ59Υ4Φ5 ΑΚΕΛ κατά Σπ. Πουλιέζου.

Οι συνεχείς ασθένειες και τα συνεχή ατυχήματα όπως θα φανεί παρακάτω και από απολύσεις που ετοιμάζονται ίσως και λόγω ασθενειών δίνουν την εντύπωση ότι η επιχείρηση θα βρίσκεται κάτω από τη διαδικασία αντιπαράθεσης με τους εργαζόμενους.

Ποια ήταν όμως η αιτία όλων αυτών;

Η εμπλοκή της επιχείρησης σε δικαστικούς αγώνες φαίνεται ότι αποπροσανατολίζει την ίδια από άλλους προσανατολισμούς, όπως βελτίωση της τεχνολογικής υποδομής και άλλες βελτιώσεις που δημιουργούν ίσως ευνοϊκότερο εργασιακό περιβάλλον. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη στενότητα πόρων και άλλων δραστηριοτήτων οπότε και οι απολύσεις των εργαζομένων να προκύπτει σαν φυσιολογικό φαινόμενο αφού δεν θα μπορούσε να εξασφαλίσει ίσως και κάποια άλλη εξοικονόμηση πόρων. Παρατηρεί κανείς διαδοχικές απολύσεις προσωπικού και μέχρι το 1951 αφού απολύονται και άτομα ακόμη που είχαν συνέπειες από την εργασία τους.

Δηλαδή εμφανίζονται άτομα που παρότι είναι ασθενείς να προτείνονται για απόλυση³⁴.

Βέβαια έρχεται ο νόμος ίσως να προμοδοτήσει αυτή την κατάσταση αφού τίθεται το ερώτημα αν οι προσλαμβανόμενοι είναι πριν ή μετά το 1946 (Α.Κ. άρθρα 657 και 658).

2. Δικαστική εμπλοκή της επιχείρησης με τον Δήμο της Αθήνας

Απ' ό,τι όμως διαπιστώνουμε, η συγκεκριμένη επιχείρηση λειτουργεί μέσα σε ένα περιβάλλον μάλλον δυσμενές αφού έχει εμπλακεί και σε δικαστικό αγώνα ακόμη και με το Δήμο της Αθήνας³⁵.

Αυτά συμβαίνουν διότι έχει εγγραφεί στον ερανικό κατάλογο ίσως αυθαίρετα αφού αντιμετωπίζει, όπως εμφανίζεται ιδιαίτερα τα έτη 1949-1950, οικονομικά προβλήματα, όπως θα εξηγήσουμε παρακάτω. Πιο συγκεκριμένα, το ποσόν που χρειάζεται να πληρώσει σύμφωνα με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της Αθήνας είναι 3.340.000 δραχ. για τα οικονομικά έτη 1949-1950, ποσόν ίσως υπερβολικό για τα δεδομένα της επιχείρησης. Έτσι παρατηρούμε τη διαχειριστική χρήση 1948 να έχει ζημία Φ.Α.Ε. 386/12-2-1949 /253.253.190 δραχ. και έτος 1949 ζημία 290.698.000 δραχ. δηλαδή ζημία δύο ετών.

34. Αρχείο Ε.Τ.Ε. – κωδικός αριθμ. σειράς Α1Σ59 – διαχείριση περιουσίας Λαυρίου /κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4 – δικαστικά /κωδικός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ11 – ΑΚΕΛ ενώπιον ειρηνοδικείου – Αντιρρήσεις κατά ειρηνοδικείου – εισφορές – έγγραφο 23/2/1951 και 5/3/1951.

35. Φάκελος, ό.π., αριθμ. απόφασης δημοτικού συμβουλίου Αθήνας 739/1949.

ΕΤΟΣ	ΖΗΜΙΑ
1948	253.253.190
1949	290.698.045
ΣΥΝΟΛΟ ΖΗΜΙΑΣ	543.951.235 εκατ. δρχ.

Τα παραπάνω ποσά δεν άφηναν περιθώρια βελτίωσης της επιχείρησης, αφού ακόμη και η πρώτη ύλη αγοράζεται ακριβά. Αυτό συμβαίνει διότι δεν υπάρχει ιδιόκτητο ορυχείο όπου η πρώτη ύλη να εξάγεται και να στοιχίζει λιγότερο. Αυτό συνέβαινε με την ανταγωνίστρια εταιρεία του Κεραμεικού Α.Ε που θα αναφέρουμε παρακάτω.

Τη συγκεκριμένη περίοδο που αναφερόμαστε, δηλαδή γύρω στο 1950, η ΑΚΕΛ οφείλει στα ταμεία ΙΚΑ κ.λ.π., καθυστερημένους φόρους, χρήματα από δάνεια κ.λ.π., οπότε η εν γένει πορεία της δεν προδιαγράφεται ευοίωνη, όπως φαίνεται και στα έγγραφα³⁶.

3. Δικαστική εμπλοκή – αποζημιώσεις εργαζομένων και νομικό πλαίσιο

Σε επόμενο φάκελο που αφορά τα δικαστικά από την προηγούμενη αναφορά με αριθμό 36 διαβάξει κανείς ότι και άλλος εργαζόμενος διεκδικεί αποζημίωση, φάκελος 13, λόγω μη εφαρμογής του Β.Δ. 551/24-7/25/8 –1920 “περί ευθύνης προς αποζημιώσιν των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων”. Πρόκειται για τον εργαζόμενο Γεώργιο Ρούσσο που υπέστη ατύχημα από βίαιο συμβάν κατά την εκτέλεση της εργασίας και πάσχοντα από επαγγελματική νόσο. Οι διάφορες δικαιολογίες που προβάλλονται από την επιχείρηση στη σύζυγο του θανόντος δημιουργούν μια επίπλαστη εικόνα ότι το εργασιακό και το ασφαλιστικό ίσως περιβάλλον της επιχείρησης πάσχει, αφού η ΑΚΕΛ εμφανίζεται να βρίσκεται κάτω από τη πίεση παρόμοιων γεγονότων³⁷.

Η εμπλοκή της ΑΚΕΛ σε δικαστικούς αγώνες ίσως έχει και άλλες αιτίες, προφανώς όμως η κύρια αιτία θεωρείται η στενότητα χρήματος που είναι δεδομένη αλλά και η διαρκής εμπλοκή της σε δικαστικές και άλλες διαμάχες που φαίνεται ότι θα της στοιχίσαν ακριβά για την εποχή. Όμως το εντυπωσιακό είναι ότι οι εργασιακές διατάξεις αρχίζουν και μπαίνουν σε μια διαδικασία συλλογικών συμβάσεων και κατωπύων ορίων ημερομισθίων ανδρών και γυναικών οπότε το εργα-

36. Αρχείο Ε.Τ.Ε. – αριθμ. Αρχείου Α1/κωδικός αριθμ. σειράς Α1Σ59 – Διαχείριση περιουσίας Λαυρίου/κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4 – Δικαστικά /κωδικός αριθμ. Φακέλου Α1Σ59Υ4Φ11 – ΑΚΕΛ ενώπιον ειρηνοδικείου. Αντιρρήσεις κατά ειρηνοδικείου – εισφορές.

37. Αρχείο ΑΚΕΛ Α1/κωδικός σειράς Α1Σ59 – διαχείριση περιουσίας Λαυρίου/κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4 – δικαστικά /κωδικός φακέλου Α1Σ59Φ13 – προτάσεις και έγγραφα της ΑΚΕΛ κατά θυγ. Γεωργίου Ρούσσου.

σιακό περιβάλλον όχι μόνον για την ΑΚΕΛ αλλά και για τις άλλες επιχειρήσεις εμφανίζεται πλέον δεσμευτικό³⁸.

Το παραπάνω γεγονός οδηγεί την ΑΚΕΛ αλλά και τις άλλες επιχειρήσεις σε άμεσα μέτρα περιορισμού που κυρίως είναι ο περιορισμός του ανθρώπινου δυναμικού αφού βλέπομε ότι η συγκεκριμένη επιχείρηση αλλά και οι άλλες της περιοχής της Λαυρεωτικής να είναι εντάσεως εργασίας, αφού οι βελτιώσεις αλλά και ο εκσυγχρονισμός σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό εμφανίζεται μηδαμινός. Στη συγκεκριμένη επιχείρηση το γεγονός της εντάσεως εργασίας θα εμφανισθεί σε κεφάλαιο παρακάτω αφού θα παρατεθεί η κατάσταση της επιχείρησης αρχικά και η εξέλιξη του κεφαλαίου της μέχρι το 1950 και λίγο μετά.

Όμως παρά τα όποια προβλήματα παρουσιάζονται, ο περιορισμός του ανθρώπινου δυναμικού συνεχίζεται, όπως εμφανίζεται σε έγγραφο της ΑΚΕΛ προς τη γενική διεύθυνση Αθήνας αριθμ. 3742/4-11-1949 όπου απολύονται τρία άτομα, εμφανίζονται να αποχωρούν οικειοθελώς άλλοι τρεις, να έχουμε ένα θάνατο από μου ακριβώς πριν από την απόλυση και να είναι υποψήφιοι προς απόλυση άλλοι δύο. Στο ίδιο έγγραφο παρατίθενται τα στοιχεία οκτώ ακόμη υπό απόλυση εργαζομένων. Αυτοί είναι Γ. Τσηριγώτης, Μπέτσης Αρθρούρος, Μαρία Σακκά, Γλαντζής Μελέτιος, Κηρύκος Παν., Ζώρζος Γεώργιος και Μποβιάτσης Αθαν³⁹. Παρά όμως το νομικό πλαίσιο το οποίο ισχύει και θεωρείται δεσμευτικό και για τους εργαζόμενους αλλά και για τις επιχειρήσεις εμφανίζεται για τη συγκεκριμένη επιχείρηση ένα ζήτημα. Δηλαδή ο περιορισμός ίσως των χρημάτων προς αποζημίωση των εργαζομένων τους οδηγεί στη λύση της διαθεσιμότητας, όπως φαίνεται και από έγγραφο της ΑΚΕΛ προς τη γενική διεύθυνση⁴⁰.

Αυτό σημαίνει ότι εάν η αποζημίωση δεν είναι νόμιμη θεωρείται άκυρη, όπως φαίνεται και από την υπ' αριθμ. 8/1948 απόφαση της πρωτοβάθμιας επιτροπής διαιτησίας που έχει ισχύ συλλογικής σύμβασης. Δηλαδή απαιτείται ένα ποσόν αποζημίωσης που να συνοδεύει την απόλυση του εργαζομένου. Μπροστά μάλιστα στη στενότητα χρημάτων της επιχείρησης οι εργαζόμενοι για να κατοχυρωθούν προσφεύγουν στο συμβούλιο της Επικρατείας. Αυτό συνέβη διότι οι απολύσεις που έγιναν δεν συνοδεύονται από ημερομίσθια που καταβάλλονται σήμερα. Αυτό ήταν και ένα μέτρο εκφοβισμού της επιχείρησης από την πλευρά των εργαζομένων. Θα μπορούσε δηλαδή το Σ.τ.Ε. να ακυρώσει τις απολύσεις, οπότε όφειλε η ΑΚΕΛ να καταβάλλει τα οφειλόμενα ημερομίσθια μέχρις επαναπρόσληψης ή

38. Απόφασις, Οι υπουργοί οικονομικών και εργασίας /8-7/1949 /Βασίλειον της Ελλάδος-Υπουργείον Εργασίας Δ/νσις Β' Τμήμα ΙΙ Αριθμ. Πρωτ. 29488/2592.

39. Αρχείο Ε.Τ.Ε. Α1/Σειρά Α1Σ59/Υποσειρά Α1Σ59Υ4/φάκελος Α1Σ59Υ4Φ7-Δικογραφία ενστάσεις ΑΚΕΛ.

40. Φάκελος, ό.π., έγγραφο 23-3-1949 και απάντηση 3194/19-2-1949.

νέας νομίμου απολύσεως. Σ' αυτές τις περιπτώσεις ή θεωρείται ότι η ΑΚΕΛ βρίσκεται σε δικαιολογημένη πλάνη ή θεωρείται ότι έπρεπε να καταβάλλει το πενταπλάσιο της νομίμου αποζημίωσης ως ποινή. Άρα το ζητούμενο για την επιχείρηση είναι να μην έχει προβλήματα και να καταβάλλει τη νόμιμη αποζημίωση, όπως επικαλείται σε έγγραφό της η ΑΚΕΛ προς τη γενική διεύθυνση της εταιρείας (23-3-1949 / έγγραφο της ΑΚΕΛ προς τη γενική διεύθυνση).

Φαίνεται όμως ότι εμφανίζεται η δικαιολογία της μη απόλυσης – αφού θεωρείται, προσφορότερη η διαδικασία της διαθεσιμότητας με το πρόσχημα ότι ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης δεν επιτρέπει την απασχόλησή τους. Κατανοεί όμως κανείς ότι ο περιορισμός των ατόμων και η ένταξή τους σε διαθεσιμότητα αποτελεί επαχθές μέτρο για τους εργαζόμενους, αφού αφενός ο χρόνος της διαθεσιμότητας δεν μπορεί να υπερβεί τους τρεις μήνες και αφετέρου όσοι εγγράφονται στο ταμείο ανεργίας θα παίρνουν από την επιχείρηση το μισό από τις πλήρεις αποδοχές τους για τους τρεις μήνες. Διότι εμφανίζεται όπως φαίνεται για τη συγκεκριμένη επιχείρηση η διαθεσιμότητα σαν η οικονομικότερη λύση αφού ούτε απόλυση των μισθωτών γίνεται ούτε και αποζημίωση οφείλεται προς τους εργαζόμενους. Όμως ο περιορισμός του συντελεστή εργασίας εμφανίζεται ως αποτέλεσμα και άλλων εξωτερικών παραγόντων της επιχείρησης.

Δηλαδή με απόφαση της 8-7-1949 του Υπουργείου Οικονομικών και Εργασίας ισοσκελίζονται τα ημερομίσθια ανδρών και γυναικών, οπότε το κόστος του συντελεστή εργασίας για τις γυναίκες εμφανίζεται αυξημένο. Άρα η επιβάρυνση του συντελεστή εργασία, διότι παρατηρούμε ότι υπάρχουν αρκετές γυναίκες που εργάζονται όπως θα δούμε και παρακάτω σε πιο αναλυτικά στοιχεία, από 15-5-1949 είναι ακόμη πιο επαχθής για την επιχείρηση⁴¹.

Εμφανίζεται για την περιοχή της Λαυρεωτικής αλλά και για τη συγκεκριμένη επιχείρηση το εξής παράδοξο. Φαίνεται ότι οι εργαζόμενοι αρχίζουν να συνειδητοποιούν το ρόλο τους αλλά και επηρεασμένοι ίσως από το γενικότερο εργασιακό περιβάλλον της Λαυρεωτικής αρχίζουν να συνειδητοποιούν ότι πρέπει να καταφύγουν στη διερεύνηση για ύπαρξη συλλογικής σύμβασης και όπου δεν τηρείται, στην προσφυγή των εργοδοτών και στην παραπομπή τους σε πρωτοβάθμια Επιτροπή υποχρεωτικής διαιτησίας σύμφωνα με τον Α.Ν. της 16-11-1935.

Αυτό συνέβη με τους εργαζόμενους οικοδόμους της συγκεκριμένης εταιρείας που με έγγραφό τους προς την επιχείρηση της 17-2-1940 πιέζουν για τη δημιουργία συλλογικής σύμβασης εργασίας. Δημιουργία συλλογικής σύμβασης εργασίας Εργατοτεχνιτών Οικοδόμων Λαυρίου 25-2-1940.

41. Απόφαση Υπουργείου Εργασίας /Δ/νη Ε' Τμήμα ΙΙ – Αριθμ. Πρωτ. 29488/2592.

4. Εμπλοκή της επιχείρησης σε δικαστικούς αγώνες με άλλους φορείς

Δεν αρκούσε όμως η εμπλοκή της επιχείρησης με τους εργαζόμενους. Σημαντικές ήταν και οι ενστάσεις της ΑΚΕΛ ενάντια σε άλλους φορείς, όπως αυτές που αφορούσαν ζητήματα οικονομικά. Δηλαδή υπάρχει απόφαση για την επιβολή φόρου καθαρών προσόδων δ' κατηγορίας. Στη συγκεκριμένη επιχείρηση εμφανίζεται να αναλογεί φόρος, από 1-1-1945 έως 31-12-1945, 4.567.500 δραχ. Η ΑΚΕΛ δεν μπορεί να εξοφλήσει το ποσό διότι θεωρείται υπερβολικό οπότε αντιπροτείνει μικρότερα κέρδη αλλά και αναλογούντα μικρότερο φόρο⁴². Οι δικαστικές διαδικασίες δεν σταματούν για τη συγκεκριμένη επιχείρηση αφού βρίσκεται σε δικαστική αντιπαράθεση ακόμη και με την ΕΜΧΕ (Εταιρεία Μεταλλευτικών και χημικών Επιχειρήσεων) που εδρεύει στη Μήλο και εκμεταλλεύεται το πολύτιμο χώμα της Μήλου. Πώς προκύπτει ιστορικά αυτή η διαδικασία; Το πολύτιμο χώμα της Μήλου κατευθυνόταν προς το εξωτερικό με πολύ φθηνό τίμημα. Όπως συμπεραίνουμε, η Ελλάδα κάτω από αυτές τις συνθήκες δεν ωφελείται. Το χώμα αυτό ήταν πολύτιμο για διάφορους σκοπούς ως πρώτη ύλη. Κυρίως για τη βιομηχανία πορσελάνης και αγγειοπλαστικής⁴³. Με την αποφυγή της εξαγωγής του πολυτίμου χώματος της Μήλου ωφελείται αφενός μεν η ελληνική εταιρεία ΑΚΕΛ, αφετέρου βοηθά η συγκεκριμένη εταιρεία στην απασχόληση του εργατικού δυναμικού της περιοχής (απασχολεί περίπου τετρακόσια πρόσωπα σε εργατοϋπαλληλικό προσωπικό –σελ. 2– ιστορικό που προτάσσεται της έφεσης) και δεν εξάγεται πολύτιμο συνάλλαγμα προς το εξωτερικό αφού είναι πολύ φυσικό με την εξαγωγή του χώματος τα προϊόντα που κατασκευάζονται να εισάγονται ως έτοιμα προϊόντα στη χώρα μας. Βέβαια εκείνο που είναι πολύ σημαντικό κατά την άποψή μας είναι ότι η απευθείας εξασφάλιση των χωμάτων της Μήλου θα βοηθήσει στην καλλίτερη τιμή προμήθειας, άρα και στη φθηνότερη τιμή των προϊόντων. Όμως όπως φαίνεται γίνεται προσπάθεια από την ΑΚΕΛ να εξασφαλίσει έστω και μικρή ποσότητα χώματος, αφού την εκμετάλλευση έχει αποκτήσει χωρίς τίτλους η ΕΜΧΕ.

Μάλιστα αναφέρεται και ο κίνδυνος της διατίμησης του θειοχώματος σε τέτοιες τιμές ώστε να είναι αδύνατη η υπόσταση της εταιρείας ΑΚΕΛ. Το ιστορικό που προηγείται της έφεσης ανάμεσα στην ΑΚΕΛ και την εταιρεία ΕΜΧΕ που κατέχει και εκμεταλλεύεται το ορυχείο, χωρίς να παρουσιάσει τίτλους στο δικαστήριο, υποβάθμισε τη διαφορά σαν διαφορά κτηματική και παραπέμπει σε αγωγή έξωσης αφού αναγνωρίζει τον Συρμαλένιο ως νόμιμο επικαρπωτή του ορυχείου. Ο συγκεκριμένος εκμισθωτής προσκομίζει στο δικαστήριο και τίτλους εκμετάλλευσης του ορυχείου. Ως ιδιοκτήτες του ορυχείου εμφανίζονται στα δικόγραφα οι

42. Αρχείο Ε.Τ.Ε. /Α1Σ59/Α1Σ59Υ4/Α1Σ59Υ4Φ7 – Δικόγραφα ενστάσεις ΑΚΕΛ.

43. Αρχείο Ε.Τ.Ε. φάκελος, ό.π., Δικόγραφα ενστάσεις ΑΚΕΛ.

κύριοι Γ. Κυρίτσης και Εμμ. Κωνσταντινιάδης, κάτοικοι περιοχής Τρουπητής Μήλου⁴⁴.

Άρα η λύση της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι η έξωση κάθε άλλου από το ορυχείο και η εκμετάλλευση αυτού από την ΑΚΕΛ. Η συνέχεια της υπόθεσης του ορυχείου της Μήλου εμφανίζεται στη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της ΑΚΕΛ στις 27-5-1948 όπου παρίστανται από την πλευρά της επιχείρησης οι Ζουμπουλίδης, Μαλαγαρδής, Μπόμπολης, Μανουηλίδης, Σικώκης, Στουπάθης, Σκιαδόπουλος, Κουμετάκης και Κορογιαννάκης και αποφασίζουν να εξαγοράσουν τα δικαιώματα του Ευάγγελου Συρμαλένιου επί των λατομείων της Μήλου με τη σκέψη ότι επιβάλλεται η άμεσος εξαγορά των δικαιωμάτων προκειμένου να εξασφαλισθούν οι πρώτες ύλες (120.000.000 δρχ.).

Όπως φαίνεται όμως οι διαφορές της ΑΚΕΛ και με τους άλλους φορείς συνεχίζονται αφού εμφανίζεται η διαφορά που έχει η ΑΚΕΛ με το υπουργείο Οικονομικών. Συγκεκριμένα, σε υπόμνημα της ΑΚΕΛ προς την επιτροπή του άρθρου 9/Α.Ν. 660/1937 προς εκδίκαση ενστάσεων κατά Φ.Κ.Ε. της Οικονομικής Εφορίας Βιομηχανικών Ανωνύμων Εταιρειών Αθηνών κρίνεται ότι με το άρθρο 1 εδάφιο 3 του Π.Δ. 283/25-6-1935 και 8-6-1935 Π.Δ. ορίζεται ότι σύμφωνα με τους παραπάνω νόμους δίνονται ειδικά κίνητρα στις επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στην περιοχή της Λαυρεωτικής. Συγκεκριμένα οι βιομηχανίες που εγκαθίστανται στην περιοχή της Λαυρεωτικής μετά το 1935 απαλλάσσονται επί μία δεκαετία αρχομένης από της εγκαταστάσεώς τους του ημίσεος των φόρων καθαρής προσόδου των κατηγοριών Α, Γ και Δ επιτηδεύματος και κύκλου εργασιών⁴⁵.

Μέσα σε όλα αυτά τα έγγραφα περιγράφεται η κατάσταση που έχει περιέλθει το Λαύριο και προς αυτή την κατεύθυνση προσανατολίζονται τα μέτρα που έχουν αναληφθεί για την κατάσταση του Λαυρίου. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι η παρακμή του Λαυρίου είναι εμφανής κυρίως μετά το 1910, αλλά ολοκληρώνεται μετά το 1935⁴⁶. Άρα είναι δικαιολογημένα και αρκετά απαραίτητα τα μέτρα που παίρνει το κράτος προκειμένου να αμβλύνει την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί. Όμως επειδή το Λαύριο είναι μέρος του όλου προβλήματος της εποχής, δηλαδή έντονες πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αντιθέσεις που υπάρχουν στη

44. Αρχείο Ε.Τ.Ε., φάκελος, ό.π., ιστορικό που προτάσσεται των νομικών επιχειρημάτων και θεμελιώνεται η έφεση. Επίσης δήλωση των Γ. Κυρίτση και Εμμ. Κωνσταντινιάδη κατά ΑΚΕΛ (4-8-1948). Επίσης Ειρηνοδικείο Μήλου / αίτηση προσωρινών μέτρων των Κυρίτση και Κωνστανιάδου κατά ΕΜΧΕ και Ι. Τυροβολά.

45. Αρχείο Ε.Τ.Ε. /Κωδικός σειράς Α1Σ59/Κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4/Κωδικός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ7-Δικογραφία Ενστάσεις ΑΚΕΛ.

46. Φάκελος, ό.π., “Έγγραφο πληρεξούσιου δικηγόρου δια την ακύρωση του προσβαλλομένου φύλλου ελέγχου και επί της επί τη βάσει τούτου γενομένης εγγραφής μας εις το οικείο φορολογικό κατάλογο” 14-6-1950.

χώρα, ακολουθεί και αυτό την όλη πορεία της χώρας. Είναι κυρίως η εποχή που ειδικότερα σε περιοχές όπως το Λαύριο ριζοσπαστικοποιείται η εργατική τάξη με την επίδραση της Οκτωβριανής επανάστασης οπότε η αστική τάξη στην Ελλάδα γίνεται πιο συντηρητική. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα όπως φαίνεται και από την πορεία της πόλης ο πληθυσμός να αποτυπώνει την εξέλιξή της. Δηλαδή 25.000 κάτοικοι στις αρχές του 20ου αιώνα και 5.000 κάτοικοι το 1935. Μέρμυρα δηλαδή των αρχών για την περιοχή θεωρείται κυρίως με αφορμή την ΑΚΕΛ η προσέλκυση νέων επενδύσεων αφού οι απαλλαγές του Δ/τος /8-12-1935 μειώνουν τους φόρους. Σε άλλο έγγραφο της ΑΚΕΛ προς τη ΙΑ' Οικονομική Εφορία Αθηνών αναφέρεται ότι με το νόμο 660/1937, άρθρο 3 εδάφιο ΙΒ' του παραπάνω νόμου δικαιολογείται και η έκπτωση της αξίας παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος προς φωτισμό και κίνηση του εργοστασίου από τα ακαθάριστα έσοδα. (αριθμ.70/φύλλο ελέγχου Φ.Κ.Ε.).

Οι λόγοι των ενστάσεων για απαλλαγή από Φ.Κ.Ε. συνεχίζονται μέχρι και το 1951. Η επιχείρηση ενίσταται κατά του άρθρου 9 Α.Ν. 660/1937 επιτροπής προς εκδίκαση ενστάσεων Φ.Κ.Ε. προς την Εφορία Βιομηχανικών Α.Ε Αθηνών⁴⁷. Οι λόγοι της ένστασης είναι η απαλλαγή από Φ.Κ.Ε. και επί μία δεκαετία δηλαδή 1941-1951 όλων των επιχειρήσεων που εγκαθίστανται στη περιοχή της Λαυρεωτικής. (άρθρο 1 εδάφιο 3 /8-6-1935 Π. Δ. δημοσιευθέντος στο άρθρο 283/25-6-1935 τεύχος Α' φύλλου της εφημερίδας της κυβερνήσεως).

Όμως όπως φαίνεται από το συγκεκριμένο έγγραφο μετά τη πάροδο της δεκαετίας και συγκεκριμένα από 28/2/1950 η διάταξη αυτή καταργείται (άρθρο 8 παράγραφος 2 του Α.Ν. 1419/23-2-1950 - περί κυρώσεως του πρωτοκόλλου του Αννεσύ" που δημοσιεύθηκε στο φύλλο εφημερίδας της κυβερνήσεως 61-27-2-1950)⁴⁸.

Λαμβάνοντας μάλιστα υπ' όψη την κατάσταση του Λαυρίου, έτσι όπως περιγράφεται στο έγγραφο της ένστασης, αναφέρεται ακόμη ότι οι πρώτες ύλες που μεταφέρονται στο Λαύριο προς βιομηχανοποίηση αλλά και τα προϊόντα προς εξαγωγή δεν υπόκεινται στα επικαλούμενα διαπύλια τέλη.

Έτσι βέβαια εξηγείται και η πρόνοια του νομοθέτη (8-6-1935) να μειώσει τους φόρους στο μισό, αφού πιθανόν να θεωρηθεί κίνητρο για την ιδιωτική πρωτοβουλία να εγκαταστήσει νέες βιομηχανίες κατά προτίμηση στο Λαύριο. Κατά συνέπεια και η ΑΚΕΛ τυγχάνει απαλλαγής κατά το ήμισυ του Φ.Κ.Ε. και ειδικότερα

47. Αρχείο Ε.Τ.Ε. /φάκελος, ό.π., 45, 46, 47 / Ένσταση 69/20-1-1950 Φ.Κ.Ε έτους 1948-1949 ασηθηείσα εκπρόθεσμα 18-3-1950 – αριθμ. Πρωτ. 1641.

48. Συγκεκριμένα το φύλλο Εφημ. της Κυβερνήσεως 61-27/2/1950 αναφέρει "η διά του διατάγματος της 8-6-1935 (περί παροχής δασμολογικών και φορολογικών απαλλαγών εις τας εν Λαυρίω βιομηχανικάς επιχειρήσεις) προβλεπόμενη μείωσις εις το ήμισυ του Φ.Κ.Ε. καταργείται εκ των από 1-3-1950 και εφεξής ακαθάριστων εσόδων των επιχειρήσεων των εγκατεστημένων εν Λαυρίω".

του οικονομικού έτους 1948-1949. Όμως παρά το ότι ίσχυε αυτή η διάταξη, η ΑΚΕΛ δεν απαλλάχθηκε και ο κ. Έφορος θεώρησε ότι έπρεπε η επιχείρηση να καταβάλλει ολόκληρο το ποσόν του Φ.Κ.Ε. και για αυτό το λόγο έγινε η ένσταση.

Συμπερασματικά εμφανίζεται ότι οι συνεχείς παρεμβάσεις της ΑΚΕΛ και προς το ελεγκτικό συνέδριο με προτάσεις και υπομνήματα σχετικά με τη φορολογία των καθαρών προσόδων αρχικά για την ΑΚΕΛ και αργότερα για τη Λαυρεωτική, επαναφέρουν το ζήτημα της ανάπτυξης της περιοχής. Άρα το ζήτημα της εφαρμογής των ευεργετικών νόμων από τη πολιτεία θεωρείται μεγάλη ωφέλεια αφού η ίδια η πολιτεία αποφασίζει πλέον με τη πολιτική της να δώσει ιδιαίτερα κίνητρα για τη περιοχή της Λαυρεωτικής αφού όπως αναφέρεται σε υπόμνημα προς το ελεγκτικό συνέδριο (σελ. 2). “αι από της δημοσιεύσεως του παρόντος εγκατασταθησόμενοι συμφώνως προς τας κειμένας διατάξεις εν τη περιοχή του δήμου Λαυρεωτικής νέαι βιομηχανικαί επιχειρήσεις το πρώτον εν Ελλάδι ιδρυσόμεναι, απαλλάσσονται επί μίαν δεκαετίαν, αρχομένην από της εγκαταστάσεώς των του ημίσεος των φόρων καθαράς προσόδου των κατηγοριών Α', Γ', και Δ' επιτηδεύματος και κύκλου εργασιών”⁴⁹.

Συμπεραίνουμε δηλαδή ότι αυτό το συγκεκριμένο έγγραφο έχει μια ιδιαίτερη σημασία (263/25-6-1935 φύλλο της εφημερίδας της κυβερνήσεως) περί κινήτρων όπως αναφέρουμε παραπάνω σχετικά με το περιεχόμενό του (περί παροχής φορολογικών απαλλαγών εις τας εν Λαυρίω βιομηχανικάς επιχειρήσεις).

Όμως όπως εμφανίζεται στο έγγραφο 678/1942 του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο στόχος της ανάπτυξης δεν σταματά παρά μόνον όταν ο αριθμός των εργαζομένων φθάσει στη περιοχή τους δύο χιλιάδες, οπότε παύει και ισχύς του διατάγματος με απόφαση που θα συνταχθεί από τον Υπουργό των Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας και μετά γνώμην επιτροπής αποτελουμένης εξ ενός υπαλλήλου του Υπουργείου Οικονομικών, τριών υπαλλήλων του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και του Δημάρχου Λαυρεωτικής⁵⁰.

Όμως για τη συγκεκριμένη επιχείρηση η διάταξη απαλλαγής είναι απαραίτητο στοιχείο για την ύπαρξή της αφού όπως φαίνεται από έγγραφο της ΑΚΕΛ προς το διευθυντή της Οικονομικής Εφορίας Ανωτύμων Εταιρειών σελ. 6⁵¹, υπάρχει περιορισμένος κύκλος εργασιών της ΑΚΕΛ αφού οι τιμές των προϊόντων της είναι

49. Αρχείο Ε.Τ.Ε. φάκελος, ό.π. [υποσημείωση αριθμ. 47], προτάσεις ή υπόμνημα ενώπιον του ελεγκτικού συνεδρίου [τμήμα ΙΙΙ], της εν Αθήναις εδρευούσης ανωνύμου Κεραμευτικής εταιρείας ΑΚΕΛ κατά της υπ'αριθμ. 630/1950 αποφάσεως της κατά το άρθρο 39 του νόμου 1640 “περί φορολογίας των καθαρών προσόδων”.

50. Αρχείο Ε.Τ.Ε. – έγγραφο αριθμ.678/1942 του συμβουλίου της Επικρατείας – τμήμα Β'.

51. Αρχείο Ε.Τ.Ε. / φάκελος, ό.π., προτάσεις ΑΚΕΛ κατά του Ελληνικού δημοσίου και της υπ'αριθμ. 630/1950 αποφάσεως της κατά το άρθρο 39 του ν. 1640 “περί φορολογίας των καθαρών προσόδων” “εκδικαστικής επιτροπής ενστάσεων”.

υψηλότερες από εκείνες των βιομηχανιών της Αθήνας και του Πειραιά. Επιπλέον μέχρι το 1950 και συγκεκριμένα τα έτη 1948, 1949 και 1950 έχει υποστεί ζημιές από τις εργασίες της που ανέρχονται σε 777 εκατ. δρχ. Άρα ήταν απαραίτητη η λήψη μέτρων από την πολιτεία και για τη συγκεκριμένη επιχείρηση αλλά και για την περιοχή γενικότερα.

Πού βασίζεται αυτό και ποια είναι η εξήγησή του

Το Λαύριο παρά το ότι βρίσκεται κοντά στην Αθήνα για τη συγκεκριμένη περίοδο δεν προσφέρεται για την εγκατάσταση βιομηχανιών. Άρα είναι σημαντικό το μέτρο της απαλλαγής κατά το ήμισυ του Φ.Κ.Ε. αφού αυτόματα γίνεται η επιχείρηση πιο ανταγωνιστική λόγω καλλίτερων τιμών εφόσον ο Φ.Κ.Ε. επιβαρύνει τους καταναλωτές. Ίσως η απαλλαγή της ΑΚΕΛ από διάφορες επιβαρύνσεις και η υλοποίησή τους να γίνει αφορμή να βοηθηθεί πρώτα η ΑΚΕΛ να επιβιώσει αφού η ζημιά από τη λειτουργία της είναι προφανής όπως φαίνεται παραπάνω (σελ. 48), αλλά και άλλες επιχειρήσεις να εγκατασταθούν. Όμως ένα άλλο στοιχείο ανταγωνιστικότητας είναι σημαντικό. Το μειωμένο κόστος μεταφοράς, αφού τη συγκεκριμένη περίοδο, δηλαδή μετά το 1945, το Λαύριο στερείτο καλής συγκοινωνίας και ως εκ τούτου και η μεταφορά πρώτων υλών αλλά και η επαναφορά των προϊόντων προς την Αθήνα και τα άλλα κέντρα κατανάλωσης θα στοίχιζε αρκετά. Επί πλέον η συγκεκριμένη επιχείρηση αλλά και οι άλλες επιχειρήσεις που θα εγκαθίσταντο θα απαιτούσαν εξειδικευμένο προσωπικό αφού το Λαύριο είχε εμπειρία μεταλλευτικών εργασιών αλλά καμία άλλη επαφή με άλλου είδους εργασίες και θα απαιτούνταν έτσι μεταφορά τεχνικού προσωπικού ίσως από την Αθήνα και το Πειραιά που θα στοίχιζε αυτό στην επιχείρηση. Άρα γίνεται προσπάθεια για περαιτέρω βελτίωση της περιοχής, αλλά αυτό δεν γίνεται χωρίς απαλλαγές από την πλευρά του δημοσίου.

Οι εφέσεις και οι ενστάσεις της ΑΚΕΛ συνεχίζονται αφού συναντάμε τις εφέσεις της ΑΚΕΛ ενώπιον του ελεγκτικού συνεδρίου κατά της υπ' αριθμ. 629 και 630 του 1950 αποφάσεων κατά του άρθρου 39 του ν. 1640 περί φορολογίας των καθαρών προσόδων εκδικαστικής επιτροπής Ενστάσεων κατά Φ.Κ.Ε. Η συγκεκριμένη φορολογία όπως είναι γνωστό εμπίπτει στους καταναλωτές. Όμως όπως συμπεραίνουμε και λαμβάνοντας υπ' όψη το ευεργετικό διάταγμα του 1935 (5-6-1935), περί ευεργετημάτων στην περιοχή του Λαυρίου, θεωρείται απαραίτητο η έκπτωση του Φ.Κ.Ε. να συμβάλλει, όπως έχω αναφέρει και παραπάνω, στο ενιαίο κόστος των προϊόντων αφού η ΑΚΕΛ επιβαρύνεται και με τη μεταφορά των προϊόντων από την Αθήνα προς την περιοχή του Λαυρίου που θεωρείτο απομακρυσμένη για τα μεταφορικά δεδομένα της εποχής. Με το δεδομένο βέβαια ότι εκτός από τη μεταφορά η επιχείρηση αλλά και κάθε επιχείρηση στην περιοχή της Λαυρεωτικής επιβαρυνόταν και από το ακριβότερο ηλεκτρικό ρεύμα ο νομοθέτης έκρινε ότι η μείωση των φόρων θα αποτελούσε κίνητρο για όσους ήθελαν να ιδρύ-

σουν άλλες όμοιες βιομηχανίες. Άρα με το μείζον ακαθάριστο κέρδος θα προσελκύονταν και άλλες επιχειρήσεις που θα ήταν ανταγωνιστικές με εκείνες των Αθηνών. Ο νομοθέτης βέβαια πήρε αυτό το μέτρο της μειώσεως των φόρων αφού εφοβήθη ότι αλλιώς καμιά βιομηχανία δεν θα ιδρυόταν στο Λαύριο. Όπως όμως φαίνεται επιθυμία της διοίκησης ήταν με τις συγκεκριμένες απαλλαγές η περιοχή της Λαυρεωτικής να επιδοτηθεί διότι η φθίνουσα περιοχή μετά τη διακοπή των εργασιών των μεταλλείων ήταν απαραίτητο να ενισχυθεί⁵².

Περισσότερα στοιχεία για το Φ.Κ.Ε. εμφανίζονται σε άρθρο της Ναυτεμπορικής 22-11-1950 που θεωρείται πλέον ως μη παρακρατούμενος από τις επιχειρήσεις αλλά ότι εμπίπτει στους καταναλωτές. Άρα τα μέτρα που λαμβάνονται κάθε φορά από την κεντρική διοίκηση αφορούν κυρίως τις απαλλαγές των βιομηχάνων και λιγότερο τις απαλλαγές από τους καταναλωτές (Φ.Κ.Ε.).

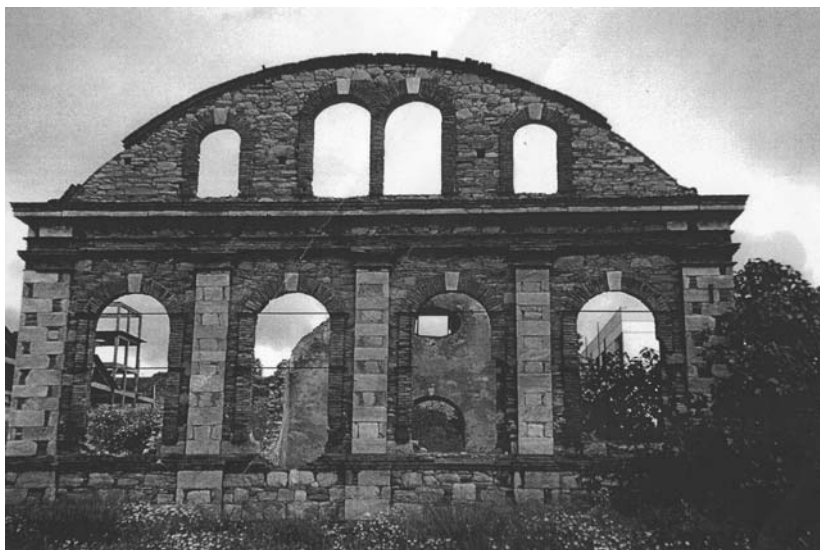
Η συνέχιση των δικαστικών διαδικασιών της ΑΚΕΛ κατά άλλων φορέων συνεχίζεται αφού προκύπτει η αντιδικία της ΑΚΕΛ με τα ορυχεία της Μήλου από όπου προμηθεύονται πυγματίτη. Η συγκεκριμένη ποσότητα χώματος προέρχεται από δύο περιοχές της νήσου Μήλου σύμφωνα με το συμβόλαιο 44083/1948, δηλαδή από τις περιοχές Λαγκάδα και Ραλλάκι ιδιοκτησίας Ιωάννου Μακρογιάννη, Παναγιώτου Μακρογιάννη, Ευαγγέλου Μακρογιάννη και Καλλίτσας Μακρογιάννη ή των δικαιοδόχων τους.

Η συμφωνία της ΑΚΕΛ με την εταιρεία ΕΧΜΕ που κατέχει το ορυχείο και το εκμεταλλεύεται είναι να παραδώσει 300 τόνους πυγματίτη μέχρι τέλος του 1949 τμηματικά παραδοτέου CIF στο λιμάνι του Λαυρίου συγκεκριμένης περιεκτικότητας. Μετά τη λήξη της παράδοσης παύει η ΕΧΜΕ να κατέχει ή να εκμεταλλεύεται τα συγκεκριμένα ορυχεία, οπότε η εκμετάλλευση των ορυχείων της Μήλου περνάει στην ΑΚΕΛ⁵³.

Μάλιστα το ποσόν που συμφωνείται για την υπομίσθωση του ορυχείου από 29-5-1948 είναι 50.000.000 δραχ. (αριθμ. Συμβολαίου 44.083).

52. Αρχείο Ε.Τ.Ε. / Φάκελος, ό.π. /δικαστικά /Ενώπιον του Ελεγκτικού συνεδρίου έφεσις της ΑΚΕΛ κατά της υπ'αριθμ. 629 και 630 άρθρο 39/1640 "περί φορολογίας των καθαρών προσόδων" και από 1-9-1949 και 15-3-1950 κατά της υπ'αριθμ. 69 και 70 εγγραφής της ΑΚΕΛ παρά της οικονομικής εφορίας Βιομηχανικών Ανωνύμων εταιρειών.

53. Αρχείο Ε.Τ.Ε. /Κωδικός Αρχείου Α1 /κωδικός σειράς Α1Σ59 – Διαχείριση περιουσίας Λαυρίου/κωδικός υποσειράς Α1Σ59Υ4 Δικαστικά /κωδικός φακέλου Α1Σ59Υ4Φ16 Ενώπιον ειρηνοδίκου Μήλου κατά ΕΧΜΕ.

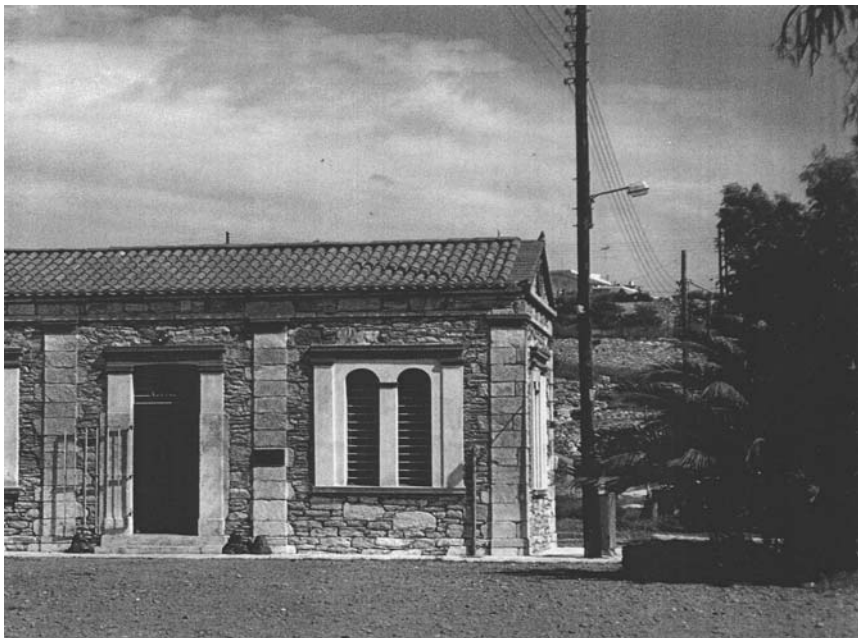
Εικ. 1

Εικ. 2

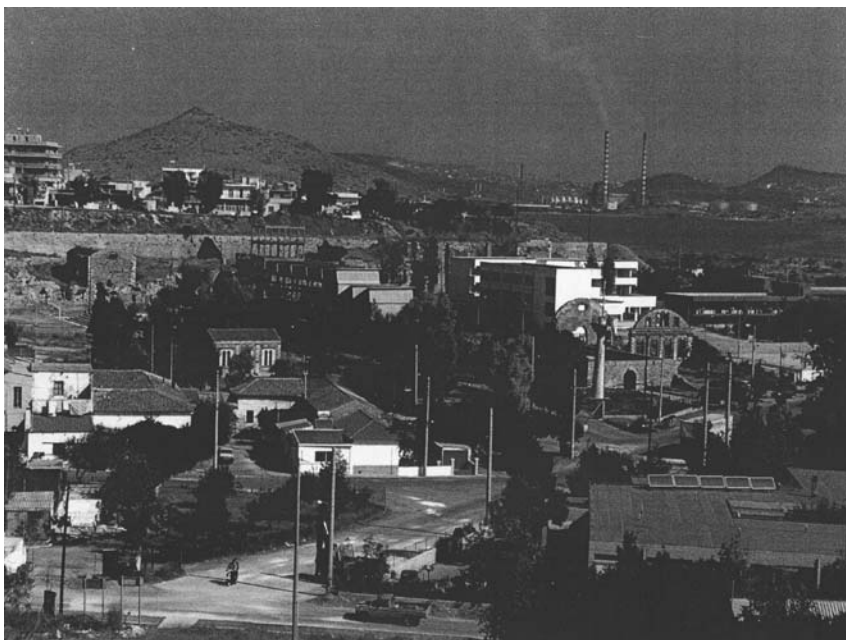
Εικ. 3

Εικ. 4

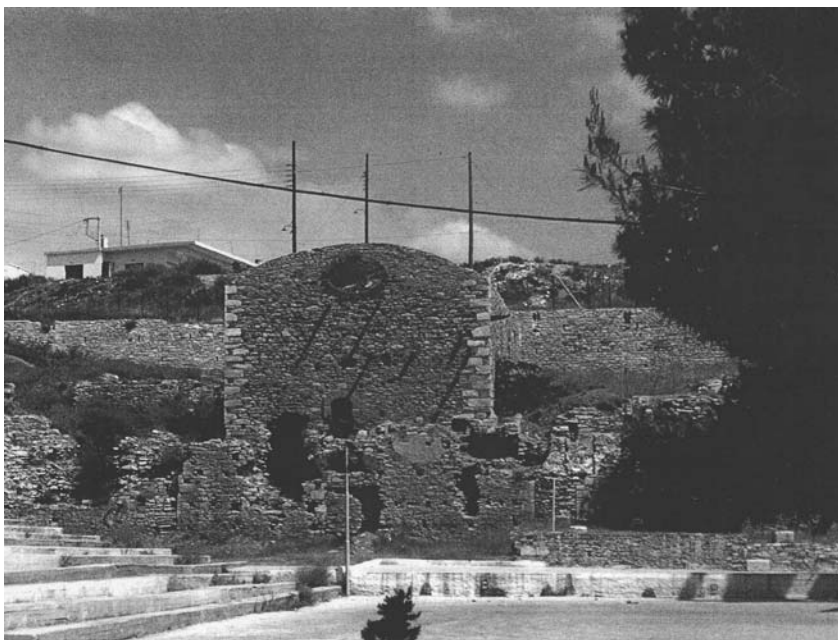
Εκκ. 5

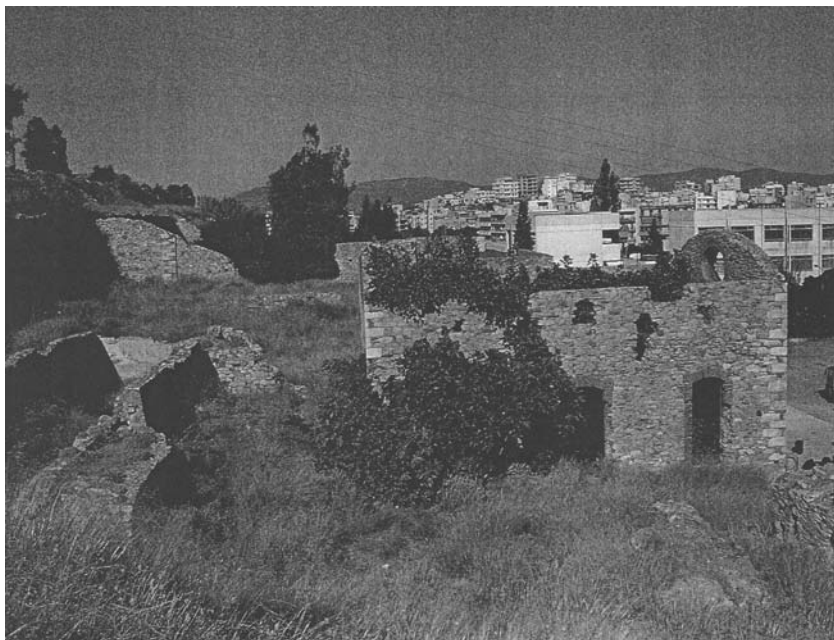
Εκκ. 6

Εικ. 7

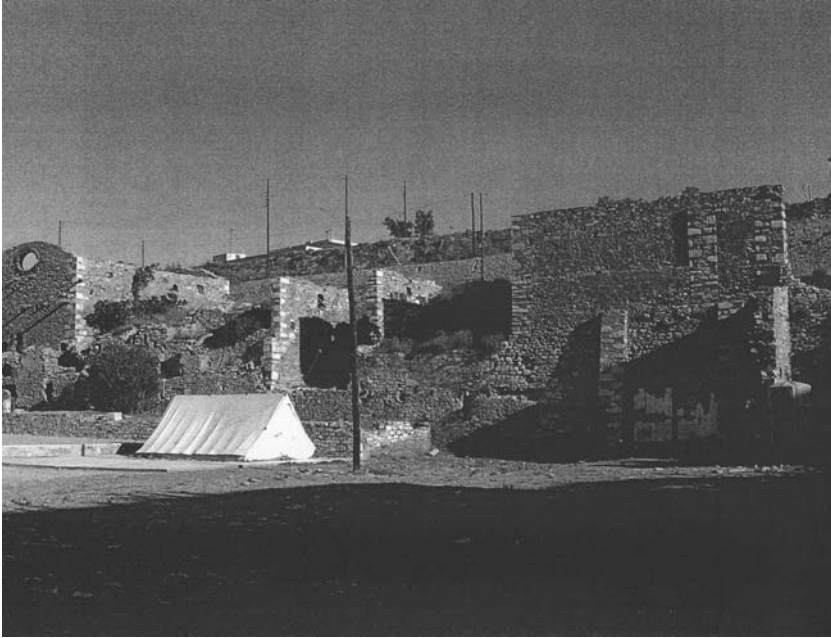
Εικ. 8

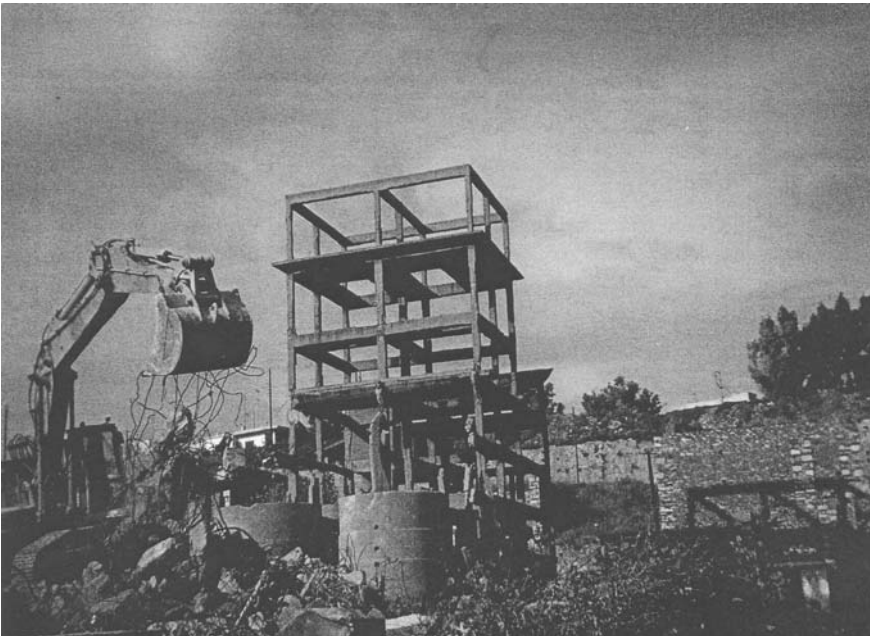
Εκ. 9

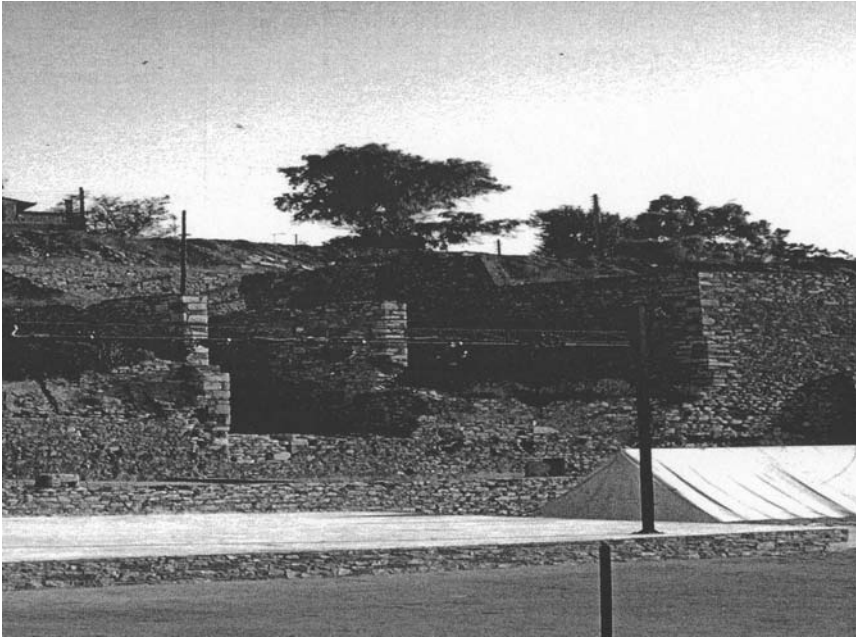
Εκ. 10

Εκ. 11

Εκ. 12

Εικ. 13

Εικ. 14

